ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FACEBOOK VE INSTAGRAM KULLANIMI İLE NARSİSTİK YAPILANMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Didem TEPRET

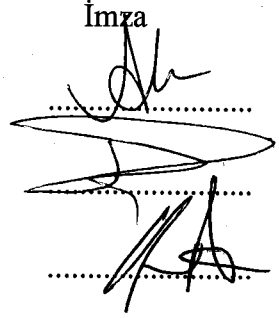
YÜKSEK LİSANS YETERLİK TEZİ
Klinik Psikoloji Programı Psikoloji Anabilim Dalı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Alper ÇUHADAROĞLU

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Haziran, 2018

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Didem TEPRET' in "Üniversite Öğrencilerinde Facebook ve Instagram Kullanımı İle Narsistik Yapılanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tezi 30/05/2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca, Psikoloji Anabilim Dalında Yüksek Lisans/Doktora tezi **oy birliğiyle / oy çokluğuyla** olarak kabul edilmiştir.

Unvanı. Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Alper ÇUHADAROĞLU	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÇELİK	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Seda ERZİ	

Doç. Dr. Ahu TUNÇEL ÖNKAL

Enstitü Müdürü

Revizyon Takip Tablosu

REVİZYON NO	TARİH	AÇIKLAMA
00	01.03.2018	İlk yayın.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

30/05/2018

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarından bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmanın Maltepe Üniversitesinde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığını beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

(Islak İmza)

Öğrencinin Adı ve Soyadı: Didem Tepret

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin Facebook ve Instagram kullanımı ile narsistik yapılanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Tez çalışmam sırasında yaşamış olduğum her türlü zorlukta sabır ve anlayışla bana yol gösteren en kıymetli zamanını, titiz ve özverili bir şekilde bilgi, birikim ve tecrübelerini bana aktaran danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Alper ÇUHADAROĞLU' na sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Benimle aynı heyecanı paylaşan ve benden manevi desteğini esirgemeyen aileme teşekkür ederim. Ayrıca Lisans ve Yüksek Lisans Eğitim süresince yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşlarım Ece Erdemgil ve Meltem Tekin'e çok teşekkür ederim.

Didem Tepret

Haziran/2018

ÖZ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FACEBOOK VE INSTAGRAM KULLANIMI İLE NARSİSTİK YAPILANMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Didem TEPRET

Yüksek Lisans Tezi

Klinik Psikoloji Programı/ Psikoloji Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Alper ÇUHADAROĞLU

Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin Facebook ve Instagram kullanımı ile narsistik yapılanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Facebook, kullanıcılarının bir topluluk olarak meydana getirdiği ağlarda çeşitli izin düzeylerine göre özel veya herkese açık yazılarla kullanıcıların birbirleri ile iletişim ve etkileşim kurmasını, çeşitli gruplar kurabilmesini ve diğer kullanıcılar ile bilgi paylaşılmasını sağlayan çevrimiçi bir sosyal ağ yazılımıdır. Instagram ise oluşum amacı çerçevesinde üyelerine fotoğrafları ve videoları kayıt altında tutma, bunları hazır yazılımlar ile düzenleyebilme bireylerin kendi çalışmalarını sosyal ağda ve internette paylaşma konusunda önemli yere sahiptir. Instagram da Flickr, Tumblr, Facebook, Twitter gibi platformlarda paylaşabilme imkânı veren bir sosyal paylaşım sistemidir. Araştırma kapsamında 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında İstanbul da eğitimine devam eden 250 üniversite öğrencisine ulaşarak veri toplanmıştır ve evreni temsil ettiğini varsaydığımız örnekleme ulaşılmıştır. Üniversitelerde bölüm ve fakülte ayırt etmeksizin gönüllülük temelinde katılım sağlamak koşuluyla 250 kişilik örnekleme ulaşılmıştır. Bu araştırma betimsel nitelikte olup genel tarama modelinde bir çalışmadır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkın analizi için Mann Whitney U ikiden fazla grup durumunda parametrelerin guruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Çalışmada erkeklerin üstünlük ve hak iddia etme puanları kadınların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. 18-22 yaş grubu üstünlük puanları, 23-27 yaş grubu üstünlük puanlarından anlamlı düzeyde daha fazla olduğu görülmüştür. Aynı şekilde; 18-22 yaş grubu teşhircilik puanları da, 23-27 yaş grubu teşhircilik puanlarından anlamlı düzeyde daha fazla olduğu görülmüştür. Facebook ve Instagram kullanan öğrencilerin kulanım sıklıkları ile narsistik kişilik envanteri alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Facebook ve Instagram kullanım nedenleri ile narsistik kişilik envanteri alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Sonuç olarak: sosyal medya kullanımı ve narsistik yapılanma düzeyi arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır. Elde edilen bulgular alanyazın ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Narsistik yapılanma, Facebook, Instagram, Üniversite Öğrencisi

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN FACEBOOK AND INSTAGRAM USAGE AND NARCISSISTIC STRUCTURING LEVEL ON UNIVERSITY STUDENTS

Didem TEPRET

Master Thesis

Clinical Psychology Programme/Psychology Department

Dr. Öğr. Üyesi Alper ÇUHADAROĞLU

Maltepe Universitesi Social Sciences Graduate School, 2018

Hereby in this research it is aimed to investigate the relationship between of Facebook and Instagram usage and narcissistic structure level on universty students. Facebook is an online social network software enabling the users to communicate with each other and form an interaction, to form various groups and share information with other users on networks created by the users as a community in accordance with various permit levels, with private and public posts. In consideration of its general structure, Instagram is used as a social sharing system enabling users to save their photos and videos, edit these savings with instant software, share these edits through Flickr, Tumblr, Facebook, Twitter etc. which have importance in photo sharing on social network and internet. Within the scope of this research, data was collected from 250 undergraduates studying in Istanbul in the 2017 – 2018 Educational year and this number reached the sample which is regarded by us as universal. By ensuring participation within the basis of voluntariness and without treating unequally to departments and faculties, the sample was provided through 250 undergraduates. Regarding comparing quantitative datas. Mann Whitney U Test was used to analyze the differences between two groups, and Kruskal Wall is Test was used to compare intergroup parameters among more than one group. In the study,it is stated that men's superiority and pretension levels of people between 23-27 ages.Similarly, it is found out that levels of exhibitionism of people between 18-22 ages are higher than people between 23-27ages.There is a relationship between Instagram and Facebook use frequency of students and narcissistic personality inventory sub-dimensions. It is determined that there is a relationship between the reasons of Instagram and Facebook usage and narcissistic personality inventory subdimensions. In conclusion, it is stated that there is a relationship between social media usage and narcissistic structure subdimensions. Results are discussed in the light of several studies.

Key words: Narcissistic Structure, Facebook, Instagram, Undergraduates

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI .....
İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI ....
İNTİHAL RAPORU .....
TEŞEKKÜR i
ÖZ ii
ABSTRACT.....iii
İÇİNDEKİLER iv
TABLOLAR LİSTESİ..... vii
KISALTMALAR.....viii
ÖZGEÇMİŞ ix
1.BÖLÜM 1
GİRİŞ 1
1.1. İNTERNET KULLANIMI..... 1
1.1.1. Problemli İnternet Kullanımı 2
TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI..... 5
1.2.1. Akıllı Telefon Bağımlılığı..... 6
1.3. SOSYAL MEDYA 8
1.4. SOSYAL AĞLAR 9
1.4.1. Facebook 10
1.4.2 Instagram..... 11
1.5. SOSYAL AĞLAR VE KİŞİLİK..... 12
1.6. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ 14
1.7. NARSİSTİK KİŞİLİK YAPILANMASI..... 17

1.8. SOSYAL AĞLAR VE NARSİSTİK KİŞİLİK YAPILANMASI 23
1.9. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ 26
1.10. ARAŞTIRMANIN AMACI 29
1.11. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ 29
1.12. VARSAYIMLAR 31
1.13. SINIRLILIKLAR 31
1.14. TANIMLAR 32
2. BÖLÜM 33
YÖNTEM 33
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ 33
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM 33
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI 34
2.3.1. Kişisel Bilgi Formu 34
2.3.2. Narsistik Kişilik Envanteri 34
2.4. VERİLERİN TOPLANMASI 35
2.5. VERİLERİN ANALİZİ 35
3.BÖLÜM 36
BULGULAR 36
1. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması 36
2. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması 37
3. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Günlük Facebook Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması 39
4. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Günlük Instagram Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması 41
5. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının "Facebook'a çeşitli nedenlerden dolayı giremediğim zamanlar da kendimi kötü hissederim" Yanıtlarına Göre Karşılaştırılması 45
6. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının "Instagram'a çeşitli nedenlerden dolayı giremediğim zamanlar da kendimi kötü hissederim" Yanıtlarına Göre Karşılaştırılması 47

7. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının "Facebook'a giremediğim zamanlarda çevremde olup biten sosyal olayları kaçırmış hissederim" Yanıtlarına Göre Karşılaştırılması 50
8. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının "Instagram'a giremediğim zamanlarda çevremde olup biten sosyal olayları kaçırmış hissederim" Yanıtlarına Göre Karşılaştırılması 51
9. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Facebook Kullanım Nedenleri Sıralamasına Göre Karşılaştırılması 54
10. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Instagram Kullanım Nedenleri Sıralamasına Göre Karşılaştırılması 56

4.BÖLÜM 58

4.1. TARTIŞMA 58

4.2. SONUÇ VE ÖNERİLER 68

EKLER

EK-1 BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU 71

EK-2 KİŞİSEL BİLGİ FORMU 72

EK-2 NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ 73

KAYNAKÇA 74

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

1. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması 36
2. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması 37
3. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Günlük Facebook Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması 39
4. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Günlük Instagram Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması 41
5. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının "Facebook'a çeşitli nedenlerden dolayı giremediğim zamanlar da kendimi kötü hissederim" Yanıtlarına Göre Karşılaştırılması 45
6. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının "Instagram'a çeşitli nedenlerden dolayı giremediğim zamanlar da kendimi kötü hissederim" Yanıtlarına Göre Karşılaştırılması 47
7. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının "Facebook'a giremediğim zamanlarda çevremde olup biten sosyal olayları kaçırmış hissederim" Yanıtlarına Göre Karşılaştırılması 50
8. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının "Instagram'a giremediğim zamanlarda çevremde olup biten sosyal olayları kaçırmış hissederim" Yanıtlarına Göre Karşılaştırılması 51
9. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Facebook Kullanım Nedenleri Sıralamasına Göre Karşılaştırılması 54
10. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Instagram Kullanım Nedenleri Sıralamasına Göre Karşılaştırılması 56

KISALTMALAR LİSTESİ

NKE : Narsistik Kişilik Envanteri

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

Akt : Aktaran

Ed : Editör

Çev : Çeviren

Sf : Sayfa

ÖZGEÇMİŞ

Didem TEPRET 1990 yılında Kadıköy‟de doğdu. Lisans eğitimini Yeditepe Üniversitesi Psikoloji bölümü bitirerek tamamlamıştır. Lisans eğitimi boyunca farklı çocuk ve yetişkin kliniklerinde, devlet hastanelerinde staj yapmıştır. Boğaziçi Üniversitesi'nde Profesör Reşit Canbeyli'nin sıçan labaratuvarında deneylerine ve toplantılarına katılmıştır. Maltepe Üniversitesi Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar için Uygulama Merkezi (SOYAÇ) ile birlikte yürütülen "Gençler için Gençlerle" adlı sosyal sorumluluk projesinde Yrd.Doç.Dr. Özden Bademci süpervizörlüğünde gönüllü akran danışmanlığı yapmıştır.

2014 yılında Marmara Üniversitesi Pedagojik Formasyon eğitimini tamamlamıştır. Hacı Sabancı Anadolu Lisesi'nde Formasyon zorunlu stajını tamamlamıştır. 2014 yılında Maltepe Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programına başlamış ve eğitimine devam etmektedir.

2015 yılında Uzm.Kln.Psk. Gonca Şensözen süpervizörlüğünde yetişkinler ile terapi yapmıştır. 2015 yılından itibaren İtalyan Koleji, Eyüboğlu Eğitim Kurumları gibi özel kurumlarda Psikolojik Danışman olarak çalışmıştır. Bu süreç içerisinde çeşitli test eğitimlerini almıştır. Bilfen Okulları'nda Psikolojik Danışman olarak çalışmaya devam etmektedir.

Psikolog
Didem TEPRET

didemtepret@hotmail.com

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde, internet kullanımı, teknoloji bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, sosyal ağlar, Facebook, Instagram, sosyal ağların kişilik ile ilişkisi, narsistik kişilik yapılanması konuya yönelik araştırmalara ve araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. İNTERNET KULLANIMI

İletişim araçları insanoğlu tarafından geçmişten bugüne kadar içinde bulunduğu dönemin özelliklerine göre şekillenmiştir. İlk çağlarda insanlar duvarlara resimler çizerek kendilerini ifade etmeye çalışmışlardır. Sonraki dönemlerde sembolleri geliştirerek harfleri oluşturmuşlardır. Böylelikle yazı dili ile insanlar ifade alanı bulmuşlardır. Ancak değişen ve dönüşen koşullarda teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla insanlar farklı iletişim biçimleri ve ifade alanları yaratmaya yönelmişlerdir. Sosyal medya bunların içinde en etkin bir şekilde kullanılanı olmuştur. Son zamanlarda ise özellikle Facebook ve Instagram çok yaygın olarak kullanılmaktadır.

Bilgisayarın insan hayatına girmesiyle birlikte internet kullanımı da insanların vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte internet kullanımı sadece bilgisayarla sınırlı kalmayıp akıllı telefonlar, tabletler gibi diğer teknolojik aletlerle de internete erişim sağlanabilmektedir.

İnternet kullanımının yaygınlaşması ile birlikte kişiler gün içinde gerek işte, gerek arkadaşlarıyla beraberken, özel hayatında saat sınırlaması olmaksızın neredeyse

tüm zamanını internette geçirmektedirler. Bu durum özel hayat, iş ve akademik olarak işlevselliğin azalmasıyla birlikte kişilerin performansını doğrudan etkilemektedir. 2000'li yıllara kadar internet henüz bu kadar yaygın olmadığı için bağımlılık oluşmamıştır, ancak günümüzde internet insanları her alanda etkilediği için bağımlılık üzerinde durulmakta ve bu durumun üstesinden gelinebilmesi için alternatif tedavi yöntemleri geliştirilmeye çalışıldığı söylenmektedir (Balta ve Horzum, 2008).

Ülkemizde kullanılan internete dair farklı çalışmalar gerçekleştirilmiştir. İlkokul kademesindeki çocukların interneti kullanmalarına ilişkin gerçekleştirilen bir araştırmada, bu kademede okuyan çocukların interneti hangi amaçla kullanıp eriştikleri araştırılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, ilkokul kademesindeki öğrencilerin epeyce büyük bir kısmının interneti sık sık kullandıkları görülmüştür. Aynı çalışmada yaş yükseldikçe, internet kullanımının arttığı, oyun maksatlı kullanmanın azalıp bilgiye erişim, iletişime geçme gibi amaçlarının da arttığı gözlemlenmiştir (Orhan ve Akkoyunlu, 2003).

İnternet kullanımı üzerine yapılan bir diğer çalışmada, günlük hayatın pek çoğunda yansımaları hissedilen interneti kullanma nitelikleri ve alışkanlıklarımızdaki etkisi; rastgele örneklem seçme yöntemi ile seçilmiş olan 487 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilen anketle gösterilmiştir. Çalışma neticesinde, ankete katılanların interneti kullanmalarına etki eden altı etmen önem sırasıyla şöyledir; sosyal bir kaçış, bilgi edinme, boş zamanlarını değerlendirmek, ekonomik anlamda yarar sağlamak, sosyal olarak etkileşim ve internet ortamında sohbetin eğlenceli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılanların interneti kullanma becerileri, interneti ne zamandan beri kullandıkları, cinsiyetleri, günlük/haftalık interneti kullanma süreleri, internet ortamına güvenleri ve aylık harcama miktarları interneti kullanma ve internetten elde edilen doyum durumlarına verilen önem seviyesinde etkili olan en temel faktörler olarak belirlenmiştir (Balcı ve Ayhan, 2007).

1.1.1. Problemli İnternet Kullanımı

Problemli internet kullanımı kavramı ilk olarak Goldberg (1996) tarafından oluşturulmuştur. Goldberg (1996) problemli internet kullanımını tanımlarken "madde bağımlılığı" kriterlerinden esinlenmiştir. İnternet Bağımlılığı tanımlarken birden çok temel tanı ölçütüyle açıklamıştır. İnternet ağlarında geçirilen zamanı yükseltme arzusu, internet ağlarına dair hayal kurma, düşünülen süreden daha uzun süre internette

kalma, genel olarak sosyal, fiziksel veya psikolojik problemlere sahip olmak bu tanı ölçütlerinden bazılarıdır (aktaran Balcı ve Gülbahar, 2009).

İnternetin insan hayatına getirdiği en büyük kolaylıklardan biri her türlü bilgiye çok hızlı bir şekilde erişebilmesidir. Geçmişte ulaşılması gereken bilgi için çok fazla zaman harcamak ya da birçok kaynaktan doğru bilgiyi araştırıp bulmak gerekiyordu. Ama bu günümüzde artık çok kolay ve hızlı bir hale gelmiştir. Dünyada olup bitenler hakkında hızlı bir şekilde haberdar olunabilmekte hem de dünyanın öbür ucunda yaşayan bir kişiyle hızlı bir şekilde iletişim kurulabilmektedir. Böylece internet oldukça faydalı bir araç olarak görülmektedir. Bundan dolayı internet vazgeçilmez bir hal almıştır ve kişilerin hayatlarının merkezinde yer edinmektedir (Çağır ve Gürgen, 2010).

İnternet insan yaşamını ne kadar kolaylaştırmış olsa da doğru bir şekilde kullanılmadığı zaman birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Yapılan birçok araştırma da internetin olumsuz yönlerinin olduğunu ele almaktadır. Problemli internet kullanımının insan yaşamını olumsuz yönde etkilediği söylenmektedir.

Caplan (2010) problemli internet kullanımını kişilerin sosyal, akademik ve iş alanında işlevselliklerinde problemler oluşmaya başlaması ve bunun sonucunda kişileri bilişsel ve davranışsal olarak etkilemesi olarak tanımlar.

Bağımlı internet kullanımı Young'a (1998) göre, sarhoşluk etkisinde bulunan madde kullanımına benzemeyen bir dürtü kontrol bozukluğudur ve patolojik kumar oynamayla benzerlik göstermektedir. Ayrıca, bireyler internete ulaşım sağlayamadıkları zaman internet kullanımını kontrol etmek, kesmek ya da durdurmak için başarısız ve tekrarlayan girişimlerde bulunmaya başlarlar. İnternet kullanımını düzeltmeye çalıştıklarında da rahatsızlık, ruh halinde değişkenlik, depresyon ya da huzursuzluk duygusuna girerler. İlk düşündüklerinden farklı olarak daha fazla çevrimiçi oldukları için önemli ilişkileri, işleri, eğitim ya da kariyer olanakları internet kullanımı yüzünden sorun yaşar veya bunları kaybetme durumu oluşur. Aile üyelerine, terapistlere ya da diğer bireylere internetle olan bağın kapsamını saklamak adına yalan söylerler ve interneti, sorunlardan uzaklaşmak veya hoşa gitmeyen bir ruh halinden kurtulmak için kullanmaya başlarlar.

Bir bireyin kişiliğinin gelişiminde konuşarak iletişime geçebilmenin önemli bir rolü vardır. Bir çocuğun bilgisayar ve internet kullanım süresini arttırması ve bilgisayar ile bütünleşmesi ileride kişiler arası iletişim bağlarını koparmaya başlar. Çocuk ona sığınma tavırlarına girmeye başlar. Bu da bir bakıma çocuğu insandan uzaklaştırmaktadır. Bilgisayarın insan niteliğine bürünmesi çocuğu insandan uzaklaşmasına gerekçe sunmaktadır. Çünkü çocuk bilgisayar ile iletişime geçmeyi yeterli ve anlamlı bulmaktadır (Turan, 2008).

Ergenlik çağında kişilerarası iletişimde bozulmalar ile birlikte aile ile olan iletişimde de kopmalar görülebilmektedir. Böylece ergenler de kendilerini daha rahat ifade edebilecekleri bir yer arayışına girmektedirler. Günden güne burada geçirdikleri sanal ortamı tercih etmeye başlarlar. Bunun sonucunda bireylerin tercih ettikleri sanal ortamlar bağımlılık oluşturup problemli internet kullanımına sebebiyet vermektedir (Cicioğlu, 2014; Gönül, 2002).

Bilgisayar ve internet kullanımı bilişim ve teknoloji dönemi denilen bu dönemde yaşamın bir parçası haline gelmiştir. İletişimi arttırmak ve bilgi aktarımını kolaylaştırmak, internetin ortaya çıkış amacı olarak düşünülmüştür. Kişi gerçek hayatındaki sosyal desteği göremediği zamanlarda internette vakit geçirmeyi tercih etmektedir. Özellikle yalnız yaşayan ve sosyal desteğe ihtiyaç duyan kişiler 'sohbet odaları' yoluyla başka insanlar ile iletişime geçerek interneti aktif bir şekilde kullanmayı ve zamanın birçoğunu burada geçirmeyi tercih ederler. İnternetin tahmin edilenden daha hızlı yaygınlaşması, patolojik aşırı kullanıma ve yeni bağımlılık türü olarak tanımlanan internet bağımlılığına, neden olmaktadır (Arısoy, 2009).

Sosyal ağlar internet kullanımında kullanıcılar tarafından en çok tercih edilen alan haline gelmiştir. Bu alanın daha çok tercih edilmesinin sebebi ise kişilerin duygu ve düşüncelerini sanal bir ortamda daha rahat ifade etmesi ve karşısındaki kişiye bu duygu ve düşünceleri rahat bir şekilde aktarabilmesinden kaynaklanmaktadır. Kişi yüz yüze görüştüğü biriyle kullanacağı jest, mimik ve beden dilini kontrol etmek durumunda kaldığı için sanal bir ortamda bunun kontrolünü sağlamaya ihtiyaç duymayacaktır. Bundan dolayı bireyler kişilerarası iletişimde sosyal ağları daha çok tercih etmektedirler (Tektaş, 2014).

Sosyal medya ortamında kurulan ilişkilerde, genellikle kişiler birbirlerine dürüst davranmamakta, kurmaca kimliklerle gerçek yaşantılarından çok daha farklı görünmektedirler. Bu şekilde başlayan bir takım olumsuzluklar zaman içerisinde bazı psikolojik ve kişilik problemlerini de beraberinde getirecektir. Çünkü sanal ilişkilerde kişiler karşı taraftaki kimlik hakkında hiçbir şey bilmemekte ve başka bir kimlikte konuşup yazışırken aynı şeyin kendisine de yapılabileceğini düşünmektedir. Bu kısır döngü de bir süre sonra internet kullanıcılarının güven duygusunu örselemeye başlamaktadır (Yıldırım, 2014).

Problemli internet kullanımı internete ulaşım sağlanamadığı zaman kişilerin kaygı seviyesinin artması işlevselliklerinde bozulma ve internet kullanımında kontrolün azalması olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca problemli internet kullanımı ile eşlik eden veya sebebiyet veren diğer patolojik bozukluklarla olan ilişkisi de araştırılarak yeniden tanımlama yapılmıştır (Shapira, Lessing, Goldsmith, Szabo, Lazoritz, Gold, Stein, 2003).

Sonuç olarak, problemli internet kullanımını her araştırmacı farklı şekilde inceleyip farklı şekilde açıklamış olsa da kişilerin zamanlarının çoğunu bilinçsiz bir şekilde internette harcaması kişinin internet bağımlılık seviyesini arttırabilmektedir. Problemli internet kullanımının oluşumunda teknolojinin gelişmesi ve akıllı telefonların hızlı bir şekilde geliştirilerek üretilmesinin de etkili olabileceği düşünülebilir.

1.2.TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında insanlar birçok ihtiyacını teknoloji araçları ile giderebilmektedir. Ancak teknolojinin faydalarının yanında zararları da görülebilmektedir. Teknolojinin gelişimiyle birlikte internet bağlantısının taşınabilir, küçük ve hafif olması onu hızlı bir şekilde ulaşılabilir hale getirmektedir. Bu da bağlılığa sebep olabilecek etkenlerden biri olarak gösterilebilir.

Özaşçılar, (2009)'a göre; teknoloji bağımlılığının sebebi kullanıcıların her an her yerde mobil telefonlarını kullanabilir olduğunu söylemektedir. Teknolojinin

gelişmesiyle birlikte iletişim ve bilgi teknolojinin hızlı ilerleyişi devam etmektedir. Cep telefonları, sosyal paylaşım siteleri ve internet toplumsal hayatın önemli bir parçası haline gelmiştir.

Bireyler telefonları yanlarında olduğunda kendilerini çok daha güvende hissetmektedirler. Hatta telefon yanlarında olduğunda normal zamanda gidemeyecekleri ve tehlikeli gördükleri yerlere bile gidebilmektedirler. Tehlikeli buldukları yerlerde her an cep telefonlarıyla çevrelerindeki birilerine ulaşabilme düşüncesi insanların cesaretini olumlu yönde etkileyebilmektedir. Günümüzde cep telefonu kullanımı, günlük yaşamımızın gerekliliği haline gelmiştir (Demirci, Orhan, Demirdaş, Akpınar, Sert, 2014).

DSM- IV de internet ve teknoloji bağımlılığı tanı ölçütleri arasında yer verilmemiştir. Ancak teknolojinin ilerlemesi ve yaygınlaşmasıyla beraber DSM-V de internet ve teknoloji bağımlılığına yer verilmiştir. Teknoloji bağımlılığının tanımı yapılırken madde bağımlılığının tanı ölçütlerinden yararlanılmıştır. Teknoloji bağımlılığı tanımlanırken kimyasal olmayan, bilgisayar, telefon gibi alet ve cihazlarla aşırı süre zaman geçirerek işlevselliğin bozulması olarak tanımlanmaktadır (Griffiths, 1999).

Teknoloji bağımlılığı aktif ve pasif olmak üzere iki ana başlık altında incelenir. Pasif teknoloji bağımlılığında televizyon izleme gibi kişinin işlevselliğini fazla bozmayan bir davranış varken, aktif teknoloji bağımlılığı ise bilgisayar oyunları ve aşırı internet kullanımından oluşmaktadır. Aktif teknoloji bağımlılığında madde ve alkol bağımlılığında olduğu gibi fiziksel ve duygusal yoksunluk meydana gelmektedir. Meydana gelen bu yoksunluklarla kişilerarası ilişkilerde bozulmalar, günlük işlerin aksaması, eğitim ve işte performansın düşmesi gibi bazı olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Griffiths, 1995; aktaran Gökçearslan ve Günbatar, 2012).

1.2.1. Akıllı Telefon Bağımlılığı

Bilim alanında gerçekleşen yenilikler teknolojinin de hızlı bir şekilde ilerlemesine olanak sağlamaktadır. Teknolojinin gelişmesi sonucunda televizyon, bilgisayar, internet ve cep telefonları da bireylerin hayatında önemli bir konumda yer almaktadır. Özellikle akıllı telefonlara her an ihtiyaç duyulmakta, yokluğunda ise yoksunluk hissedilmektedir.

Cep telefonlarının günlük hayatta önemli bir yer tutmasıyla beraber bu alanda birçok yenilik yapılmış teknoloji market piyasası bu alana yönelmiştir. Bunun sonucunda akıllı telefonların üretiminde artma meydana gelmiştir ve hareketlilik kavramı ile bireylerin her an yanında bulundurdukları, bireylerin iş, sosyal ve özel hayatında önemli bir konuma erişmiştir (Süler, 2016).

İnternetin dünya çapında hızla yayılmasıyla beraber sosyal medyanın kullanım alanı gelişmiş bu durum akıllı telefon alım satımın artmasında da etkili olmuştur. Ayrıca akıllı telefonların tercih edilmesinde en önemli etken her zaman taşınabilir olmasının yanında, çevrimiçi alışveriş, film ve dizi izleme gibi işlevsel özelliklere sahip olmasıdır. Akıllı telefonlardaki teknolojik gelişmeler sayesinde bireyler birçok işlerini (banka, alışveriş, film gibi) telefonlardan halletme hatta istedikleri zaman yüksek kalitede fotoğraf çekme kolaylığı sağlamaktadır. Birde bu fotoğrafları bulut depolama adı verilen "cloud" internet ortamında bir veri tabanında uzun süre depolama hizmeti veren programda saklama imkânı oluşmaktadır. Ayrıca yol kılavuzluğu yapma "navigasyon", belgeleri düzenleme gibi işlevselliklere de sahip olan akıllı telefonlar insanların vazgeçilmezi haline gelmiştir (Yücelten, 2016).

İlk çıktığı zamanlarda insanlar tarafından bir tek telefon görüşmesi ve kısa mesaj gönderimi gibi işlevleri içeren cep telefonları günümüzde büyük bir değişim sürecine girmiştir. Mobil telefonun başkalarını aramak, mesajlaşmak, oyun oynamak, internete bağlanmak, müzik dinlemek, istenilen zamanda aile veya arkadaşlara ulaşmak gibi işlevsel özelliklere sahip olması, insan yaşamında vazgeçilmezler arasına girmesini sağlamıştır. Özellikle gençler arasında kullanımı daha yaygın olan cep telefonları, bireyin hem sosyal hem de duygusal gelişimi üzerinde etkili olmaya başlamıştır (Demirci ve ark., 2014).

Bireyler artık sokakta yürürken veya evde aile içerisinde bir arada iken, kişilerin sürekli cep telefonları ile uğraşması, hem sosyal hem de manevi açıdan olumsuz etkilendiklerini göstermektedir. Cep telefonlarına ayırılan fazla zamanın, kullanıcılara ciddi zararları oluşturmaktadır. Kişiler sosyalleşmekten uzakta kalarak sanal bir dünyanın içine girmekte ve burada sanal iletişim kurmayı tercih etmektedir. Akıllı telefonların hızla yayılması kişilerin günden güne yüz yüzeyken bile birbirleriyle iletişim kurmaktan kaçındıkları bir hal içerisine sokmuştur.

1.3.SOSYAL MEDYA

Geçmişte geleneksel medyada haberleşmenin yönü tek taraflıydı. Kişiler medyadaki bu haberlere cevap veremezlerdi. Haber hakkında bir yorumda ve paylaşımda bulunamazlardı. Ayrıca bu haberlerin kaynaklarının güvenilirliğini ve doğruluğunu kontrol etme gibi imkânlar oldukça azdı. Geleneksel medyada haber kulaktan kulağa yayılabileceği gibi haber belirli otoriteler tarafından yayınlanmasına engel dâhi olunabiliyordu. Günümüzdeki yeni tip medya ile haberlerin kaynaklarına hızlı bir şekilde ulaşılmakta, haberlerin güvenirliği ve doğruluğunun oranı artmaktadır. Yeni medyada bireyler iletişim ve haberleşmek için bilgisayarlarından ve cep telefonlarından faydalanmaktadırlar (Çildan, Ertemiz, Tumuçin, Küçük, Albayrak, 2012).

Son yıllarda aktif olarak kullanılan bu yeni medya tipi sosyal medya olarak tanımlanmaktadır. Sosyal medyada bireylerin kişisel bilgilerini, düşüncelerini, ilgi alanlarını, internet ve cep telefonları ile paylaştıkları sosyal ağlar mevcuttur (Ersöz ve Doğdubay, 2012).

İnternetin ve akıllı telefonların yayılmasıyla beraber sosyal medya birçok kişi tarafından kullanılmaya başlamış ve bu kullanım zamanla kişiler tarafından günlük hobi olarak nitelendirilmeye başlamıştır. (Aksüt, Ateş, Balaban, Çelikkanat, 2012).

Dünya üzerinde internetin daha yaygın kullanılmaya başlanması, mobil araçların yaygınlaşması ve sosyal medya sitelerinin farklı ülkeler için sağladığı dil desteği ile sosyal medya araçları yerel olmaktan çıkmış, küresel dünyaya açılmıştır. Böylece dünyanın farklı bölgelerinde birçok yeni sosyal medya aracı geliştirilmiştir. Bunun sonucunda 2016 yılı itibari ile Türkiye'de 40 milyon aktif sosyal medya hesabı bulunmaktadır (Kemp, 2016).

Günümüzde sosyal medya pek çok etkinliğin ev sahipliğini yaparak, oluşan toplumsal anlamda ki olayların pek çoğunda etkin rol üstlenmesi sosyal medyanın en olumlu taraflarından biri olarak belirtilmektedir. "Yeni gelişen medya türevleri bilginin yayılmasında, paylaşılmasında önemli bir yer sahibidir. Sosyal medya ismi

verilen bu yeni alan, insanları bir araya getirdiği gibi, aynı amaç doğrultusunda örgütlenmiş toplulukları da bir araya getirdi. Sosyal hareketleri birbirine bağlayan ve eylemselliklerine hız kazandıran bir ortam oluşturdu. Bu hareketlerin; kendi üretimlerini, eylemlerini ve haberlerini yayınlayacakları bir yayın mecrası oluşturdu" (Engin, 2011, s.35).

Sosyal medyanın devamlı güncellenebilmesi, sanal paylaşımlara imkân tanıması, çoklu kullanıma açık olması bakımından en ideal mecralardan biri olarak düşünülmektedir. Kişiler sosyal medya ortamında günlük hislerini yazmakta, bu fikirler üzerine tartışabilmekte ve yeni fikirler ortaya atabilmektedirler. Birde bireysel bilgilerinin yanı sıra farklı fotoğraflar, videolar, paylaşabilmekte, iş arayabilmekte ve hatta bulabilmekte ayrıca sıkılmadan gerçek dünyayı sanal ortamda yaşayabilmektedirler. Bu durum gün geçtikçe tüm dikkatlerin bu alana yönelmesine sebep olmakta ve yenilenen sanal dünyaya yeni bir kavramsal çerçeve çizmektedir.

1.4. SOSYAL AĞLAR

Artık günümüzde sosyal ağ siteleri, sadece iletişim aracı olarak kullanılmamaktadır. Aynı zamanda kullanıcılar sosyal ağlar sayesinde, diğer kullanıcıların yaptıklarını öğrenmekte, gündemde olanları takip etmekte ve fikirlerini paylaşmakta ve diğer kullanıcıların paylaşımlarını beğenerek bir iletişim kurmaktadırlar. İnternetin bilgi kaynağı olmasının yanı sıra, bireylerin sosyal ağları kullanma algıları da önemlidir. Bu sosyal ağları kullanırken elde edilen doyumun, tatmininde ne olduğunun bilinmesi gerekmektedir (Karakoç ve Taydaş, 2013).

İnternet kullanımının ve akıllı telefonların kullanımın artması ile birlikte insanlar sosyal medyayı sık kullanmaya başlamışlardır. Sosyal medyayı oluşturan önde gelen sosyal ağlar Facebook, Instagram ve Twitter gibi sosyal paylaşım siteleridir. Bu gibi sosyal ağlarda kişiler istedikleri an istedikleri şeyleri paylaşımda bulunabilirler. Sosyal ağlar geleneksel medyanın yerini alıp kişilerin karşılıklı olarak haberleştiği, konuştuğu bir sanal ortam haline gelmiştir. Bununda etkisi ile sosyal medya ve sosyal ağların kullanım oranı günümüzde oldukça artmıştır. Digital' in 2017

Global Overview'in raporuna göre Türkiye'de 48 milyon insan aktif bir şekilde sosyal medyayı ve sosyal ağları kullanmaktadır (Çapraz, 2017).

1.4.1. Facebook

Facebook Mark Zuckerberg tarafından Harward'da öğrenciyken, öğrenciler arası bir sosyal ağ olarak oluşturulmuştur. İlk oluştuğu sırada sadece Harward'lı öğrenciler kullanabilirken zamanla tüm dünyada en etkin kullanılan bir sosyal ağ haline dönüşmüştür. Böylece Facebook kişilerin diğer insanlarla iletişime geçebileceği, haber takip edebileceği, fotoğraflar paylaşabileceği bir sosyal ağ haline gelmiştir (Uzun, 2016).

Facebook üyelerine birçok anlamda özgürlük vermektedir. Kişiler cinsiyetlerini, ırklarını, fotoğraflarını istedikleri kişiyle paylaşabilirken, bunları herkese gizleyebilme imkânı da sağlamaktadır. Ayrıca Facebook sayesinde insanlar en uzaktaki akrabaları ve arkadaşlarıyla gerek görüntülü konuşma gerekse sesli konuşma ile iletişime geçebilirler. Ayrıca Facebook sosyal etkinliklerde de önemli bir rol oynamaktadır. Kişiler etkinlik düzenleyip bunu tüm Türkiye hatta dünya ile paylaşıp herkesin haberdar olmasını ve katılmalarını sağlayabilmektedir (Soysal, 2016).

Facebook'un bir başka özelliği ise, çekingen kişiliğe sahip olan insanların diğer insanlarla iletişime geçmekte problem yaşadıkları için Facebook'u tercih etmesidir. Çünkü yüz yüze iletişim kurmakta güçlük çeken kişiler, Facebook ile daha rahat bir iletişim kurabilir ve kendilerini daha iyi ifade edebileceklerini düşünmektedirler. Bu durum kişilerin iletişim kurarken oluşan endişe ve kaygılarını azaltıp iletişim kurmasına bir olanak sağlamaktadır ve böylece sanal bir arkadaş grubu da meydana gelmektedir (İşman ve Albayrak, 2014).

Facebook'un olumlu yönleri kadar olumsuz yönleri de vardır. Kişilerin Facebook'u aktif veya pasif bir şekilde kullanması kişilerin psikolojik iyi oluş ve dayanıklılık üzerinde etkisi olduğu belirtilmektedir. Yani kişilerin fotoğraflarına aldıkları beğeni sayısı kişilerin benlik saygısını etkileyip daha sosyal ve aktif bir insan olması üzerinde bir etkiye sahiptir (Tandoc, Ferruci, Duffy, 2015).

Günümüzde Facebook insanların büyük kısmının kullandığı bir sosyal medya ağıdır. Facebook ve kişilik özelliklerinin araştırıldığı bir alan çalışmasında Facebook kullanma tarzı ile utangaçlık, bencillik ve 5 faktör kişilik kuramının olgularından olan

dışadönüklük, öz disiplin, uyumluluk, yeniliğe açıklık ve nevrotiklik beraber incelenmiştir. Facebook kullanma tarzı benlik modellerine göre farklılık göstermektedir. Dışadönüklük, çekingenlik ve bencillik özelliklerini taşıyanlar çok süre harcarken, öz disiplin özelliğine sahip olan insanların harcadıkları vakit azdır. Yeniliklere uyum sağlayan kişiler ve nevrotik kişilerin harcadıkları zamanlar da değişkendir. Facebook üyelerinin hesaplarındaki arkadaş sayıları da benlik niteliklerinden etkilenmektedir; dışadönükler ve bencillerin arkadaş sayısı fazla, utangaçların ise azdır. Paylaşım yapma yoğunluğu da benlikle ilgilidir; dışadönük, yeniliğe açık ve bencil kişilerin paylaşım yoğunluğu çok; öz disiplinli, utangaç ve uyumlu bireylerin paylaşım yoğunluğu azdır. Netice olarak yeniliğe açık ve nevrotik bireylerin çevrimiçi ortamlarda iletişim kurma yoğunlukları, öz disiplinli ve utangaç bireylerin iletişim kurma yoğunluklarından çoktur (Yelpaze ve Ceyhan, 2015).

1.4.2.Instagram

Instagram kişilerin daha çok fotoğraf ve video paylaşımı yaptığı bir sosyal ağdır. Instagram 2010 senesinde Kevin Systrom ve Mike Krieger tarafından bir ios uygulaması olarak kullanılmaya başladıktan bir süre sonra android içinde uyarlanıp kullanılmaya başlanmıştır (Kırcaburun, 2017).

Statista'nın yaptığı araştırmaya göre 700 milyondan fazla kullanıcısı olan Instagram sosyal ağlar içerisinde 7. Sırada yer almaktadır. Bu verilere göre Instagram kullanım oranı son 5 yıl içerisinde %500 bir artış göstermiştir (Statista, 2017).

Instagram bir fotoğraf ve video paylaşma sosyal ağı olduğu için fotoğrafın kaliteli olması oldukça önemlidir. Bundan dolayı Instagram fotoğraf ve video yüklemelerde bazı efektler eklenme olanağı sağlamaktadır. Çok kötü kalitede çekilmiş fotoğraflar bile bazı düzeltmeler yapılarak çok daha kaliteli bir biçime getirilip paylaşım yapılabilmektedir. Bu durum Instagram'ın daha fazla tercih edilmesinde oldukça etkilidir. Ayrıca kişiler "hashtag" kullanarak fotoğrafta gün içinde neler hissettiklerini geniş bir kitleye ulaşmasına olanak sağlar (Çetinkaya ve Cılızoğlu, 2016).

Kişiler Instagram da birbirleriyle beğendikleri sayfaları paylaşıp bu sosyal ağ üzerinden mesajlaşabilmektedirler. Açılan birçok Instagram hesabını kişiler listesine ekleyerek ilgi alanlarına yönelik takiplerde bulunabilirler.

Instagram kullanımı günümüzde insanların hayatında o kadar önemli yer tutmaktadır ki kişiler bu alan üzerinde para kazanmaya başlamış ve Instagram fenomenliğini bir iş olarak görmeye başlamıştır. Kişiler günlük hayatlarını bu sosyal ağ üzerinden diğer insanlarla paylaşıp bir fenomen haline gelmektedir. Kişiler bu alanı bir profesyonel alan olarak görüp gelir elde etmektedirler (Binbaşıoğlu, 2017).

1.5. SOSYAL AĞLAR VE KİŞİLİK

Kişilik her insanda farklılık ve devamlılık gösteren bireysel niteliklerdir. Bundan dolayı her insanın kişiliği bireyi betimleyen özelliklerden oluşmaktadır. Kişiliği içeren unsurlar bireyin ilgileri, tutumları, davranışları, iletişim biçimi gibi özelliklerden oluşmaktadır. Kişilik huy, mizaç ve karakterin bir araya gelmesiyle oluşan bir terimdir (Köknel, 2005). Bundan dolayı kişilik anlam itibari ile çok geniş bir kavramdır. Kişiliği tanımlarken her kuramcı farklı bir şekilde açıklamıştır. Genel olarak kişilik; kişinin yeteneği, konuşma biçimi, çevresiyle olan uyumu, duygu ve düşünceleri olarak tanımlanmaktadır (Baymur, 1993; Burger, 1993).

İnternet ve kişilik özellikleri arasında araştırmalar fazlalaştıkça, internetin en hızlı büyüyen uygulamalarından olan sosyal ağ siteleri de araştırmaların odak noktası haline gelmiştir. Sosyal ağ siteleri, kullanıcılara kişiselleştirilmiş alanlar sunarak diğer kişilerle etkileşime girmelerini sağlamaktadırlar. Kullanıcılar bu platformlarda kendileriyle ilgili bilgi paylaşımı yaparak kişilik özelliklerini göstermektedirler (Gentile, Twenge, Freeman, Campbell, 2012).

İsviçre'de üniversite öğrencileri üzerinde beş faktör kişilik kuramları hedef alınarak yapılan bir araştırmada; öğrencilerin dışadönüklük seviyelerinin sosyal ağlar tarafından etkilendiği saptanmıştır (Wehrli, 2008). Çevrimiçi platformlarda izlenmek ve onaylanmak Gofmann'a göre benliğin başlıca unsurlarını etkiler. Bireyin benlik algısı ile ideal benliği arasındaki fark kişinin kendisini ifade etme şekli ve yöntemi üzerinde etkilidir (Araz, 1998).

Hudges, Rowe, Batey ve Lee (2012) yaptığı araştırmada, Avrupalı, Kuzey Amerikalı, Asyalı örneklem grubuna Facebook ve Twitter kullanıcıları arasından

Facebook kullananların dışadönüklük ve duygusal dengelerinin daha fazla olduğu saptamış ve Twitter kullananların deneyime daha açık oldukları sonucu elde etmişler.

Problemli internet kullanımının oluşmasında algılanan sosyal desteğin önemi Swickert, Hittner ve Harris (2002) yaptığı araştırmada incelemiş ve kişilik faktörlerinin etkili olduğu sonucuna varmıştır.

Sosyal ağların yayılmasıyla birlikte oluşan problemli internet kullanımı ve kişilik arasındaki ilişkiyi inceleyen Amichai-Hamburger ve Ben-Artzi (2000) yüz yüze iletişim kurmakta güçlük çeken çekingen kişiliklerin, bunun yerine sosyal ağlar üzerinden diğer insanlarla iletişime geçtiklerini ve kendilerini daha rahat ifade ettiklerini belirtilmektedir.

Kişiler sosyal mecralarda veri paylaşımında bulunduklarında sosyal medyada arkadaşlarının bu veriyle ilgili dönüt yapmasını isterler, kişi paylaşımlarla kendisinin de orada olduğunu ve yaşadığını kanıtlar. Bu veriye yapılan dönütler bireyin etrafındaki kişilerce sevildiğinin göstergesidir. Birey böylelikle toplumda varlığının kabul edilmesi ihtiyacını giderir. Artık kişi sanal ortamı da gerçek yaşantının bir parçası halinde yaşamaya başlar. Sevilme arzusunu, toplum içerisindeki yerini burada ölçmeye başlar. Kullandığı sosyal ağlardaki takipçi listesinin artması ya da azalması kişide kaygı uyandırabilir. İnternet bu gibi ihtiyaçların oluşmasında rol oynadığı için kişinin herkes tarafından bilinme arzusunun ölçütünü oluşturur (Hood, 2012).

Yukardaki çalışmalarda da görüldüğü gibi sosyal ağların kişilik ile ilişkisini ortaya koyan fazlaca çalışma mevcuttur.

DSM-V Kişilik ve Kişilik Bozuklukları Çalışma Grubu'nun bu teklifi sunma sebeplerinden biri kişilik bozuklukları benlik biçimleri ile karşılaştırıldığında ortak çok noktaya sahip olmaları etkili sayılabilir. Mesela, incinen narsizm ve borderline kişilik bozukluğu: yetersiz adaptasyon ve sosyallik ile aşırı nevrotizm benlik biçimleri açısından ortak noktalara sahiptirler (Miller ve Campbell, 2008).DSM'nin ele aldığı narsistik kişilik bozukluğu ile farklı kişilik bozuklukları hakkında araştırmalar yapan DSM-V Kişilik ve Kişilik Bozuklukları Çalışma Grubu, DSM-V'ten borderline, antisosyal, kaçıngan, obsesif kompulsif ve şizotipal kişilik bozuklarından başka diğer kişilik bozukluklarının olmasına gerek olmadığını savunmuş fakat görüşlerini

destekleyecek yeterli materyal sunamadıkları için bu öneri reddedilmiştir (Miller ve Campbell, 2008).

Bahsedilen bu çalışmaların tümü göz önünde bulundurulduğunda değişen ve dönüşen iletişim koşullarında insanlar kişilik özelliklerini sergileyebilecekleri farklı sosyal ağlarda zaman geçirmekte ve bunu ile ilgili çalışmalara olan ihtiyaç artmaktadır.

1.6.ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ

Ergenliğin sonunu ve yetişkinliğe geçişi simgeleyen üniversite öğrenim yılları kimlik duygusunun kazanıldığı ve sağlıklı bir yetişkin kimliği edinmenin olduğu toplumsal bakımdan da son derece hassas ve önemli bir dönemdir. Kendini tanımaya ve anlamaya çalışan, ilgi ve yeteneklerini fark etmeye, geliştirmeye ve zihnindeki sorulara yanıt arayan bireylerin bu dönemde tüm bunları anlamlandırması ve fark etmesi, içinde yaşadığı toplumsal koşullardan ve fiziki çevreden bağımsız değildir. Günümüzün değişen ve dönüşen dünyasında bu bireylerin kimlik oluşumlarında çok geniş ve farklı sosyal çevrelerin etkileri kolayca fark edilmektedir.

Değişik ortam ve koşullar sonucunda öğrenim sürelerinin artmasının etkisiyle evlilik ve çocuk sahibi olmak giderek ertelenmektedir. Bu gibi nedenlerle ergenlikten genç yetişkinliğe adım atma yaşı da 30'lu yaşlara kadar ilerlemiştir. Bu geçiş dönemine "beliren yetişkinlik" (emerging adulthood) denir (Arnett, 1998; 2000; 2001; 2005). Bu araştırmada, beliren yetişkinlik dönemindeki üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımlarının narsistik yapılanma düzeyleri ile ilişkisi incelenmektedir. Ülkenin genç nüfusunun çoğunluğunun üniversitelerde eğitim aldığı söylenebilir. Genel olarak üniversite okumak hem diğer ülkelerde hem de Türkiye'de stres ve kaygıya sebep olabilmektedir. Üniversite öğrencileri üniversite hayatıyla beraber hem kişisel sorunlarla hem de beliren yetişkinlik döneminden kaynaklanan gelişme sorunlarıyla yüzleşirler. Üniversite yıllarına aileden uzaklaşmanın, kendi başına kendine yetmeyi öğrenmenin ilk yılları da denilebilir. Dolayısıyla bu dönem bireyleşmenin ve kişisel sorumlulukların tam olarak üstlenilmeye başlandığı dönemdir. Üniversite öğrencileri üniversite yıllarında birey olmanın gerekliliklerini düşünür ve bunları yerine getirmeye çalışır.

Üniversite öğrencileri ergenlik ve yetişkinlik özelliklerini birlikte barındırmaktadır. Vakit geçirdikleri ortamlarda kimi zaman çocuklaşabilirlerken kimi zaman da bir yetişkin olarak sorumluluk sahibi olabilir ve hayatı sorgulayıp anlamlandırmaya çalışabilirler. Bu dönem, üniversite öğrencilerinin çocukluklarını geride bırakıp toplumda ki yetişkinler arasına dâhil olmaya başladıkları dönemdir. Dolayısıyla bu geçişte zaman zaman sıkıntılar yaşamaktadırlar.

Kişinin kimlik edinme süreci, her üniversite öğrencisinin geçtiği aşamalarla benzerdir. Bu süreç içinde, kişinin ailesine olan bağımlılığı azalmaktadır. Günümüz şartlarında gençler daha çok sanal ortamlar sayesinde sosyalleşmektedirler. Hem sosyal medya üzerinden oluşturulan gruplarla hem de sosyal medya hesaplarından tanıştıkları kişilerle arkadaşlık ilişkisi kurmaktadırlar. Sosyal medyadaki paylaşımlarıyla arkadaş çevrelerine ve topluma dâhil olup kendilerini o ortamda daha çok ifade etme şansı bulmaktadırlar.

Beliren yetişkinlik döneminin yaş aralığı üniversite öğreniminin yaş aralığına denk gelmektedir. Bu dönemde üniversitede eğitim gören bireylerin kişilik gelişiminde üniversitedeki arkadaş çevreleri, romantik ilişkileri, öğretmenleri, dersleri ve yaşayacağı diğer tecrübeler etkili olabilmektedir. (Arnett, 2000; Arnett, 2004).

Arnett (2005), beliren yetişkinlik kavramını tanımlarken üç ana özellikten bahsetmektedir. İlk olarak beliren yetişkinliğin en temel özelliği kimlik arayışıdır. Kimlik arayışının temelini ergenlik dönemi oluşturmaktadır. Ancak ergenlik döneminde atılan bu temellerin şekillenmesi yetişkinlik zamanında meydana gelmektedir.

Beliren yetişkinliğin bir diğer önemli özelliği ise yapılan planların sık sık değiştirilmesidir. Bu planlar genellikle; iş, kariyer, eş-partner seçimi, alan değişikliği gibi unsurları içermektedir. Dönemin son aşamasında ise kişiler artık bir geçiş döneminde olduklarının farkına varırlar. Bireyler ergenlikten sonra yetişkin yaşamına başladıklarının farkına varmaya başlarlar ama yine de kendilerini ne ergen ne de yetişkin olarak tanımlarlar (Arnett, 2000; Arnett, 2004).

Beliren yetişkinlik üniversite öğrencileri tarafından ele alındığında bu dönemdeki bireyler yeni sosyal çevre kurma, romantik ilişkiler geliştirme ve eş seçimiyle beraber kendilerini akademik ve kariyerleri açısından da geliştirdikleri bir süreç olarak tanımlamaktadırlar (Arnett, 2000; Asendorpf, 2000). Ayrıca Chickering

ve Reisser'e (1993) göre üniversite öğrencilerinde öz yeterlilik, öz kontrol, bağımsızlık, kişilerarası iletişim gibi faktörler yeni kimliğin oluşmasında önemlidir. Bundan dolayı çekingen bir kişilik yapısına sahip bireyler bu dönemde zorlanmaktadırlar (Asendorpf, Denissen, van Aken, 2008; Asendeorpf, 2000). Çekingen kişilik yapısına sahip olan bireyler sosyal iletişime girmekte zorlanmakta ve bu sebeple romantik ilişkilerde ve kişiler arası ilişkilerde de zorluklar yaşamaktadırlar.

Beliren yetişkinlikte romantik ilişkiler önemli bir yer tutmaktadır. Romantik ilişkisi olmadığını belirten kişilerde depresyon, kaygı, yalnızlık ile cinsel doyumsuzluk oranı yüksek bulunmuştur (Cairney, Boyle, Offord, Racine, 2003). Burada, kişilerin ilişkiye başlaması, ilişkinin gelişimi ve niteliği, romantik ilişki hakkında sahip oldukları inançlar tarafından büyük oranda belirlenmektedir (Küçükarslan, 2011).

Perry(1999), kişilerin dünyaya ilişkin görüşlerinde, beliren yetişkinlik döneminde değişimler meydana geldiğini ve bunun bu dönemin bir özelliği olduğunu, yaptığı araştırmalar ile açığa çıkarmıştır (aktaran Arnett, 2000). Bilişsel yapıdaki değişimler dünyaya ilişkin değişimlerin kaynağıdır. Üniversite eğitimine başlayan kişiler dünyaya ilişkin görüşlerini ergenlik ve çocukluk çağında öğrendikleri ile göstermektedirler.

Üniversiteye başlayan kişilerin pek çoğu evden ayrılabilmektedir ve ergenlik çağındaki kişilere göre daha bağımsız olmaktadırlar. Ama bununla beraber, kendine özgü bir yetişkin yaşamına benzer uzun zamanlı evlilik, iş ya da ebeveyn olmakla ilgili herhangi bir bağlılık görülmemektedir. Arnett (2004), beliren yetişkinler üzerinden ilk yapmış olduğu araştırmalarında kimlik ölçümü yapmadığını ancak kendi de, aynen başka araştırmacılar gibi, kimlik edinmenin ergenlik çağı misyonu olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

Bireyler kendilerini bağımsız bir şekilde ifade edebilecekleri ve sınırlılıkların olmadığı sosyal medyayı da bir aracı olarak kullanabilmekte ve burada kendilerine ait bir kimlik oluşturabilmektedir. Böylece daha kolay ve hızlı bir şekilde sosyalleşebilmektedir. Günümüzde gençler genellikle arkadaş gruplarını sosyal medya üzerinden seçmeyi tercih etmektedir. Sosyal medyada paylaşımların, beğenilerin, ilgi duyulan alanların paylaşılması bireylerin kendi kişiliklerine yakın olduğunu düşündükleri kimselerle bir arada olmasını ve bu grupların birer üyesi olmalarını kolaylaştırmaktadır.

1.7. NARSİSTİK KİŞİLİK YAPILANMASI

Kişilikteki narsistik bozukluk; bireyin kendisini oldukça değerli, başkalarından üstün ve eşsiz olmasına dair genel bir hissiyat, sürekli beğenilme gereksiniminde bulunma ve başkalarını anlamaya gerek duymamayla alakalı kişilik bozukluğudur. Son yıllarda psikanalizin üstünde en çok durduğu alandır (Ozan, Kırkpınar, Aydın, Fidan, Oral, 2008).

Kendisine fazlaca bağlılık, takdir edilmek ve onay bulmak için başkasının peşinden koşturulmasına rağmen başkalarına ilgisizlik ve empatiden yoksun olma narsistik kişilik bozukluğunun kliniksel açıdan temel özellikleridir. Narsistik kişilik bozukluğuna sahip olan hastalar, yaptıklarının hepsinde en iyiyi amaçlamak, güzellik, güç, zenginliğe sahip olmaya çabalamak ve kendisine ilgi duyacak birilerine sahip olmak adına sınırsız bir motive durumundadırlar. Bunun altında yatan asıl sebep, boşlukta olduğunun duygusu ile oldukça fazla çekememezliğin saldırganlığının vermiş olduğu öfkedir (Masterson, 2014).

Yunan mitolojisindeki Narkissos'un suda görmüş olduğu yansımasına âşık olup hayatını onu izlemekle geçirmesinden narsizm kavramı ortaya çıkmıştır. Narsizm kavramı Yunan mitolojisinde sudaki aksini görerek kendisine âşık olan ve ömrünü asla ulaşamayacağı bu sevgiliyi izleyerek tüketen Narkissos'dan gelmektedir (Türk Dil Kurumu, 2009).

Ellis (1898), psikolojik anlamda ki bir görüngüyü açıklamak maksadıyla bu karekteri kullanan ilk psikanalitikçidir. Yunan mitolojisindeki bu karakteri psikolojik bir fenomeni açıklamak için kullanan ilk psikanalitik kuramcıdır (aktaran Rataj, 2003). Ellis o dönemlerde; narsizmi daha çok kadınlarda bulunan kişinin kendisine karşı ilgi duyulmaya yöneltilmesini barındıran cinsel arzular şeklinde ifade etmekteydi. O tarihlerde Ellis'e göre; narsizm özellikle kadınlarda görülen ve cinsel duyguların, kendine hayranlığa yöneltilmesini içeren bir durum olarak açıklanmaktaydı (Rozenblatt, 2002). Jones (1913) ile Waelder (1925) Narsistik kavramı olmadan kişilikteki bozukluklarına dair tanımlamalar yapmışlardır. Jones(1913) ise patolojik anlamda narsistik kavramını yayımlayan ilk kişi olarak,

"tanrı karmaşası" diye isimlendirdiği terimde, kişinin gücünü ve bilgisini fazla önemsemesi, güçlü fanteziler, yeni bilgilere kapalı olma, övülüp sevilme, ödüllendirilmeye karşı çok fazla istek ile kendisinden başka kimsenin vaktini önemsememe ve benzeri niteliklerden söz etmiştir (aktaran Doğaner, 1996).

Narsizm kavramını Freud ilk olarak 1910'da "Cinsellik Teorisi Üzerine Üç Makale" adlı eserinde kullanmıştır. Freud'un 1914'te ki "Narsizm Üzerine Bir Giriş" eseri ise narsizm üzerine yaptığı ilk önemli çalışmasıdır. Psikanalizdeki narsizm teriminin temeli de bu eserden gelmektedir. Freud 'un başlattığı psikanalatik olarak narsizmi ele alma daha sonraki araştırmacılarda da devam ettirilmiştir. Fakat 2001'de Vakinn açıkladığı üzere, narsizmi Freud durum olarak değerlendirirken pek çok araştırmacı gibi Jung da süren bir olgu olarak değerlendirmiştir (aktaran Atay, 2009).

Dinamik benlik düzenleme modeline (dynamic self regulation model) göre de narsizmin temelinde kibirlenen ancak çabuk incinen bir ego terimine rastlanır. Narsistin çabuk incinen yapısı, onu etrafından kendisine yöneltilen yorumlarla benlik algısını değerlendirmeye zorlar. Dinamik benlik düzenleme modeline göre narsistik kişisel düzenekler (kendileri etrafında kibirli rüyalara dalarak) ve kişiler arası aşamalar (kendilerini başkalarına kanıtlamaya çalışarak) sayesinde benlik saygılarını oluşturmayı denerler (Morf ve Rhodewalt, 2001).

Ellis'ten bugüne kadar farklı araştırmalarda değerlendirilen narsizm, bazı araştırmacılarca bir tek patolojik anlamda değerlendirilmiş, kimi araştırmacılar da herkesin normal olan narsizme sahip olduğunu savunmaktadırlar (Rozenblatt, 2002). Psikanalatik açıdan narsizme bakışı ciddi derecede değiştiren öncelikli olarak Kohut'un yaptığı çalışmalardır. Kohut (1971) narsizmi insan gelişiminin doğal bir süreci olarak açıklamıştır (aktaran: Anlı ve Bahadır, 2012).

Narsizmin temelleri bebeklik evresinde atılır. Bebekle bakım veren arasındaki duygusal ikilemler, yanlış aile tutumları; gelecekte patolojik narsizme yol açabilir. Narsizmin bireylerde görülme nedenleri, mükemmelliyetçi yaklaşımlar ve iyi arkadaş olarak bireyin kendisine yeteceği fikrinin dayatılması gösterilebilir. Aile kurumundaki sarsıntılar, çocuk büyütme fikrinin sosyal değişime uğraması, internet ve medya iletişim araçlarının etkileri toplumda narsizmin görülme sıklığını arttırmıştır (Özel, 2014).

Narsizm uçlarda olmak anlamına gelir. Hem norm düzeyinde hem de patolojik düzeyde ele alınabilir. Narsistik kişiler menfaatlerini öncelik olarak görürler. Kişi, kendisini her zaman değerli görür ve kendi istek ve arzularını her zaman ön planda tutmaktadır. Kişinin herhangi bir konuda başarıyı yakalamamış olsa da kendisine ait fikirleri her zaman tam tersidir. Her zaman kendisini en iyi olarak görmektedir. Aynı zamanda başkalarının da onu hep başarılı biri olarak bilmesini isterler. Kişinin duyarlılığı güçlü, zeki, güzel ve başarılı olmaya yöneliktir. Kişi, başkalarınca anlaşılması zor, tek ve haklı olduğu hususunda son derece nettir. Çevreleriyle olan ilişkisinde de bencilliği ön plandadır. Hedeflerini gerçekleştirmek adına karşısındakilerden yararlanır. Bunu kendisinde bir hak olarak görür. Empati yapmaz, başkalarının duygu ve düşüncelerini önemsemezler. Başkalarını çekemez ve herkesin de onları çekemediklerini düşünürler. Her konuda fikirlerinin olduğunu düşünen kibirli kişilerdir (Amirigargari, 2013).

Genel hatlarıyla narsizm, bireyin ait olduğu sosyal çevrede çeşitli sebeplerle takdir edilme arzusudur. Bu arzulardaki yoğunluk, bireyin takdir edilmek için birçok yola (yalan, insanları kullanma gibi) başvurmasına sebep olabilir. Yoğunluğun derecesinin yüksek olması narsizmin bireyde kişilik bozukluğu haline geldiğini göstermektedir.

Normal sayılan narsizm olağan olan sıkıntı-strese karşı dayanıklı olmak adına bireyin oluşturduğu daha güvenli kendine olan saygısından gelmektedir. Arzulanan amaçlarına erişmede başarı elde edememek, eleştirilmek ve başkalarının başarısı motivasyon kaybına sebebiyet verebilmektedir. Ancak bu durum sağlıklı düşünebilen kişilerin var olan değerlerini görmelerine bir engel sayılmaz. Verdiği öz güvenden ayrı olarak, kişi değerlere bağlılığını sürdürmek, inandıklarını diri tutmak ve engelleri aşmak için öz saygıya ihtiyaç duyar. Bireyin sosyal çevresiyle sağlam ve sağlıklı ilişkiler kurabilmesi için güvenli öz saygı ve sağlıklı narsizme ihtiyacı vardır (Lubit, 2014).

Sağlıklı narsizm kişinin kendi özellikleri ile eğlenmesini sağlar. Sağlıklı narsizm kişinin potansiyelini gerçekleştirmesini ve kişiye özgü bazı şeyler oluşturarak olumlu anlamda dünyada iz bırakmasını sağlar. Sağlıklı narsizme sahip bireyler kendisine kuşku duymadan amaç ve hedeflerini gerçekleştirmeye koyulur, duygularını daha dolu yaşar ve başkasıyla paylaşırlar. Kendilerine duydukları güven duygusunu

gerçekten yaşarlar arkasında yatan güvensizlik duygusunu örtmek için kendilerine güveniyormuş gibi yapmazlar (Whitbourne, 2012).

Kendilerinden son derece emin olup başkalarının fikirlerini umursamaz şekilde davranıp temelde başkalarının fikirleriyle harekete açık olan kişiler patolojik narsistlerdir. Buda o kişilerin dışarıdan gereğinden fazla güvenleri ve emin tavırlarının tersine aslında kendilerine güvenmeyen kişiler olduğunun kanıtıdır. Patolojik anlamda narsizmdeki en temel şey kişinin dışsal etkenlere muhtaç oluşudur (Karaaziz ve Atak 2013).

Hepper, Hart ve Sedikides (2014) yaptıkları çalışma sonucunda narsistik bireylerde empati becerisinin eksik olduğunu ifade etmişlerdir. Yüksek narsizme sahip kişilerin empati yeteneklerinin eksik oluşu sosyalleşme anlamında risklidir ve bu sebeple narsistik kişiler ikili ilişkilerde zorluk yaşarlar. Yapılan araştırmada narsistik kişiler karşısındaki kişinin duygularını önemsememelerinden dolayı ikili ilişki kurmakta zorluk yaşadıklarını belirtmektedir (Hepper, Hart, Sedikides, 2014).

Narsistik kişilik, kişiye pek çok konuda olağanın üstünde olduğu düşüncesini benimsetir. Bu sebeple kişiye içerisinde olduğu sosyal çevrede anlaşılmadığı düşüncesi mevcuttur. Bu nedenle kendisinin daha çok ilgiyi hak ettiğine inanırlar. Sahip olduğu düşünce ve duygudan dolayı doğal olarak daha çok ilgi ve alaka beklentisi içerisinde olabilir fakat bunları karşındakine göstermede bir gereklilik hissetmez. Ayrıca beklediği bu ilgi ve alakayı görmeyince öfkelenip kızarlar. Bir de hedefleri için başkalarını kullanıp sömürürler (Lelord ve Andre, 2009).

Narsizmin karakteristik belirtileri, kişinin kibirli olması, kendisine karşı duyduğu abartılı yakınlık, diğer insanlarla yalnızca egonun tatmin edilmesi için iletişim kurulması buna rağmen karşıdaki insanların his ve düşüncelerini anlamak için çaba göstermemektir. Patolojik narsizm yaşayan birey yaptığı işlerin harika, güzel ve başarılı olduğunu söyleyecek, onu takdir edecek ve onunla ilgilenecek insanlarla tanışmak için kendisinde büyük bir istek duyar. Bu isteğin altında aslında hissizlik ve kıskançlıktan kaynaklanan ciddi bir kızgınlık vardır (Masterson, 2014).

Psikodinamik yaklaşıma göre, çocuk yaşta yaşanmış olumsuzluklar, kendini yetersiz hissetmek, kaygılı olmak, anne-baba ile güvenli bağlanamamak veya anne-babanın çocuğu umursamaması, kötü değerlendirmesi veya başkalarının yanında

küçük düşürücü davranışlarda bulunmaları ilerde narsistik kişilik bozukluğuna neden olabilmektedir (Güleç ve Köroğlu, 1998).

Patolojik narsistik kişiler, dış görünüşlerine ve iç dünyalarına karşı olumlu duygular beslerler, diğer insanlarında kendilerine karşı aynı olumlu tutumlarla yaklaşmalarını ve onları takdir etmelerini isterler. Yeni bulundukları ortamlarda alakanın kendi üzerlerinde olmasını ve bu alakanın hakları olduğuna inanırlar. Her kategoride (güzellik, zekâ gibi) en iyi onlardır. Umdukları alakayı göremezlerse kırgınlıkları ve üzüntüleri artabilir. Benlik saygıları çevreden görecekleri sevgi, alaka ve beğenilmeyle beslenir ve büyür. Narsistik kişiler olumsuz hiçbir değerlendirmeye tahammül edemez ve daima iltifat duymayı isterler. Bu sebeple hareketleri ve fiziksel görünümleri onay, beğeni ve iltifat alacak şekildedir. Onaylanma ve takdir görme ihtiyaçları karşılanmazsa benlik saygıları zarar görebilir. Hayal kırıklıkları, bıkkınlık ve ruhsal bitkinlikler yaşayabilirler. Övülmek, kibirlenmek ve kendilerini olduğundan daha iyi görebilmek için diğer insanları amaçları uğruna kullanırlar. Kurdukları ilişkiler sadece tatmin ihtiyaçlarının karşılanmasına yöneliktir. Diğer insanların duygularını önemsemez ve anlamak istemezler. Bu sebeple insan ilişkilerinde egoist bireyler olarak tanınmaktadırlar (Öztürk, 2002).

Kişiler, hayatlarını devam ettirebilmek için ihtiyaç duydukları motivasyonu çoğunlukla narsizmle karşılar. Narsizm hayatın devamı için lazım olan buna rağmen hayatı tehdit eden bir olgudur. Uygun olan narsistik obje, bireyin kendi ürettiği şeylerdir. Mesela birey sanatçı, araştırmacı ya da tarım işçisi olması sonucunda ortaya koyduğu üründen narsistik bir gurur yaşayabilir. Narsistik kişinin ürünü, kendi uğraşı sonunda elde edildiği için, ürünlerine, başarılarına karşı hissettiği abartılı alaka sürekli olarak çalışma zamanlarına, ürünü elde etmek için kullandığı gereçlere hissettiği alakayla uyumlu hale gelir. Bu tarz narsizmi ortaya çıkaran sebepler yüzünden kendilerini sürekli kontrol ederler. Üretimin devam edebilmesi için gereken kaynağı çoğunlukla narsistik niteliklerinden alırlar fakat ürünlerinin gerçek hayatla ilişkisini sağlamak durumunda oldukları için burada da kontrol mekanizmasını devreye sokarlar. Narsistik özelliklere sahip olan birçok insanın bu yüzden yaratıcı özellikleri de olduğu düşünülmektedir (Lasch, 2006).

Narsistik kişilerin farklı özelliklerinin gelişim düzeyleri de birbirinden farklıdır. Netice itibariyle günlük hayatta veya çalışma hayatında değişik benlik

nitelikleri taşıdığını düşünülen insanların aslında narsistik tavırlar sergilediği anlaşılmaktadır (Atay, 2010).

Narsistik kişilik özelliklerine sahip olan kişi bir tehlikeyle yüzleştiğinde benlik saygısını oluşturmak veya tehlikeyi oluşturan aygıtı korkutmak için zorbaca tavırlar sergileyebilir. Bu yüzden narsizm de zorba tavırların, hisleri, ihtiyaçları ve hareketleri biçimlendirmek amacı taşıyan bir aygıt olabileceği de düşünülmektedir (Washburn, McMahon, King, Reinecke, Silver, 2004).

Patolojik narsizm, DSM-V'te eski baskılardaki gibi narsistik kişilik bozukluğu teşhis ölçütleri arasında ele alınmıştır. Fakat narsistik kişilik bozukluğu teşhis ölçütlerinin narsizmin incinen boyutunu ele almamasına yönelik olumsuz yorumlar getiren literatür çalışmalarının tersine narsistik kişilik bozukluğu teşhis ölçütlerinde patolojik narsizmin kibirlenen yönü üzerinde durulmuş, incinen yönü ve bununla birlikte narsizmin çok yönlülüğüne gereken özen gösterilmemiştir. Bununla birlikte ölçütler kısmında ele alınan narsizmin dışsal etkenlere göre farklılıklar sergileyen özgüven olgusu üzerinde de durulmamış ve narsizm de hem kibirlenen hem incinen yönleri etkileyen ego ve duygulanımın kontrol edilmesine yönelik sorunlar göz ardı edilmiştir (Pincus, 2011).

Narsistik kişilik bozukluğu ölçütlerine yönelik problemlerin ortadan kaldırılması için teşhis kriterlerinde düzenlemeler yapılması gerekebilir. Bu düzenlemeler için ilk teklif, narsistik kişilik bozukluğu ölçütlerinden kibirlenme olgusunun aleni ve gizli olarak yaşanılabileceği üzerinde durulmasıdır. Narsizmin kibirlenme ölçütlerinin açıklanmasının yanında kırılgan ölçütlerden abartılı mütevazilik, olumsuz yorumlara karşı duyarlılık, yüksek kaygı, utangaçlık, sürekli gergin olma, kendine acıma ve diğer insanlarla geliştirilen samimi bağlarda görülen benlikle ilgili abartılı istekler sayılabilir. Diğer teklif ise, kişisel deneyimler sonucunda insanların kendilerine yönelik güven duygularının zedelenmesi ölçütler arasına girmelidir. Çünkü özgüveni zedeleyici deneyimlere sahip olmak hem kibirlenmenin yaşandığı narsizmde hem de kırılgan narsizmde çeşitli şekillerde ortaya çıkmaktadır. Kibirlenmenin olduğu narsizmdeki yaşantıların kötü sonuçları etrafa yüklenerek bilişsel çelişki azaltılmaktadır (Young, Klosko, Weishaar, 2003).

Narsistik kişilik bozukluğu teşhis ölçütlerinin klinik çalışmalar ve incelemeler için uygunluğunun sağlanması için DSM- III'ten beri kişilik bozuklukları araştırma ekiplerince incelemelerde bulunulmuş ve bu incelemeler neticesinde bazı bilim insanları narsistik kişilik bozukluğu için belirli ve yapısal ölçütlerin beraber olduğu karışık bir formun uyumlu olacağına karar vermişlerdir. Bu formda, teşhis ölçütlerinin kişiliğe ve kişiler arası sorunlara yönelik kategorilendirme yetenekleri üzerinde durmasından ve narsizmin hem kibirli hem de incinen yönlerinin benlik algısı, amaç oluşturma güdüsü, samimi bağlar ve empati yetenekleri yönünden değerlendirildiği son formların klinik çalışmalar ve incelemeler açısından sağlam olduğundan bahsedilmektedir (Skodol, Bendel, Morey, 2014).

Narsistik kişilik yapılanması olan bireylerin sosyal ağlarda daha fazla kendini ifade etmeye çalıştığını söyleyebiliriz.

1.8. SOSYAL AĞLAR VE NARSİSTİK KİŞİLİK YAPILANMASI

Sosyal ağın kullanımındaki artış ile birlikte insanların kişilerarası iletişimi birbirleri ile olan paylaşımları her ne kadar olumlu yönde artmış olsa da, kişilerin yüz yüze iletişime geçmesinde bir azalma görülmekte, çekingenlik seviyesi artmakta, sosyal ve toplumsal olaylar karşısında ilginin ve katılımın azalması, narsistik yapılanmaya zemin hazırlaması gibi olumsuz yönleri de görülebilmektedir (Ryan ve Xenos, 2011).

Sosyal ağların hayatımızda yaygınlaşmasıyla beraber yeni kavramlarda bununla beraber oluşmaktadır. Bunlardan günümüzde en çok kullanılanı ise "Selfie" yani türkçe karşılığı ile "Özçekim"dir. Özçekimin yaygınlaşmasıyla beraber insanlar üzerinde bazı etkiler oluşturmaya başlamıştır. Zamanla özçekim sadece insanların dikkatini çekmeye yarayan bir aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu dikkat arayışı, diğer insanların onayını ve takdirini kazanma isteği, diğer insanlar tarafından beğenilme, fark edilme ihtiyacı ile insanların narsistik özelliklerinin arttırmaya sebep olmaktadır (Özdemir, 2015).

Sosyal ağlar kişilerin narsistik özelliklerin ortaya çıkmasını sağlamakta bununla beraber kişilerin diğer insanlara karşı göstermek için yeni ve sahte kimlik oluşturmaktadır. Günümüzde ki popüler kültürde, zenginlik, lüks hayat, para, güzellik ve şöhret ulaşılması gereken bir standart olarak empoze edilmektedir. Bu kültürün yayılmasındaki en önemli araç sosyal ağlar olduğundan dolayı kişiler bu mecralarda o hayata sahip olmasalar bile kendilerini o hayata sahipmiş gibi gösterip ya da o hayata sahip olmak için yaptığı paylaşımlarla fenomen olup kendilerine yeni ve sahte kimlik oluşturup narsistik özelliklerin ortaya çıkmasına ve artmasına olanak sağlamaktadır (Alanka ve Cezik, 2016).

Günümüzde iletişim kurmak için en çok kullandığımız araçlar olan çevrimiçi internet sitelerinin sağladığı imkânlarla insanlar kişisel bilgilerini online ortamlarda kullanabilmekte ve gösterebilmektedirler. Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu teorisine göre, daha önce birbirlerini tanımayan kişiler, bilgi alışverişi sayesinde konuşur ve bazı izlenimlere sahip olurlar. Benlik ve patolojik narsizm tanımlanırken narsizme ait verilerin çevrimiçi platformlarda kendisini tanıtma ve ortaya koyma şekli gösterilmek istenmektedir. (Ertürk ve Eray, 2016).

Ekşi, Güngör ve Arıcak, (2012) yaptıkları araştırmanın amacı meslek lisesi öğrencilerinin narsistik kişilik özelliklerinin internet bağımlılığı ve siber zorbalıkla olan ilişkisini ve etkilerini anlamaktır. Araştırmanın örneklemini İstanbul Anadolu Yakası'ndaki meslek liselerinde okuyan 508 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma yapılırken Narsistik Kişilik Ölçeği, İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Siber Zorbalık Ölçeği kullanılmıştır. Patolojik narsistik kişilik özelliklerinden daima doğru olmak, internet bağımlılığında yoksunluğa ve otokontrol dürtüsü eksikliğine; narsistik muhteşem olma düşüncesi ise toplumsal yalnızlığa sebep olmaktadır. Patolojik narsistik kişilik özelliklerinden, bireyleri kişisel hedefler için çalıştırma puanı ve internet bağımlılığının öz denetim kurmada yaşanan güçlük puanı arasında negatif ilişki saptanmıştır.

Şahan (2013) çalışmasında patolojik narsistik tavırlar sergileyen katılımcıların erişmeyi hedeflediği benlikle uyumlu gözükmek için interneti kullandığı gözlenmiştir. Edinilen bu verilerin ideal benliğin ortaya konma şekliyle çelişmesi üzerinde durulmuş ve Gofmann'ın (2004) sosyal medyada takdir edilmek ve sevilmenin sosyal yaşamda

ilişki kurulan insanların kendilerini ifade etmeleri ile mitleştirilmiş kişilikleri meydana getirdiği bildirilmiştir.

İdeal benlik, bireyin erişmek istediği benliği simgeler ve objektif olması istenmez. Bireyin ideal benliğinin erişilebilir olması, bireyin benlik terimiyle uyum sağlamasına yardımcı olur (Ertürk ve Eray, 2016).

Başka bir araştırmada İletişim Fakültesi öğrencilerinin kişisel verilerini internet ortamında paylaşma sıklıkları ve bu paylaşımların hedef kitlesi, öğrencilerin internet kullanma alışkanlıkları, narsizm ölçeği bulguları, öğrencilerden edinilen veriler birlikte değerlendirilecektir. Araştırma sonuçlarına ulaşmak için SPSS programından yararlanılmıştır. İnternet kullanımı ve narsizm arasındaki ilişkinin saptanması için korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırmaya katılanların internet kullanma sebepleri bilgi edinmek, araştırma yapmak, gündemde olan olayları takip etmek, iletişim kurmak ve boş zamanlarda eğlenmektir. Ayrıca katılımcıların %97,3'ü her gün internete eriştiklerini bildirmişlerdir. Çevrimiçi platformlarda özel verilerin paylaşılması, ilgi ve beğeni görme arzusu, gizli ve açık kişisel niteliklerin birlikteliğinin araştırıldığı bu çalışmada, çok fotoğraf yükleyen kullanıcıların narsistik tavırları arttıkça paylaşım sayılarının da arttığı gözlenmiştir (Ertürk ve Eray, 2016).

Çalışmanın amacı narsizmin topluluklar, bireyler, benlik, kişisel nitelikler vb. gibi kavramların sanal dünyadaki ayrımlarını saptamaktır. Çalışmanın ilk kısmında narsizm ve analitik psikolojinin çevrimiçi platformlardaki görünümleri tartışılmaktadır. Narsizm bireyleri çevrelediği gibi örf ve adetleri de çevreler. Araştırma, narsizm kavramıyla kibirlenme hissini beraber ele almıştır. Narsizmi daha yoğun hale getirdiği düşünülen medya ve iletişim ağlarının insanlar üstündeki gücüne çevrimiçi sitelerin gücünü de düşünmek gerekmektedir. Instagram'ın değerlendirilmesi, dünya genelinde en fazla kullanılan uygulama olmasından kaynaklanmaktadır. Araştırma sonuçlarından edinilen bilgiler neticesinde narsistik kişilerin, egoyu yücelttiği, dış görünüşü maddeleştirdiği, bedeni ve cinselliği ululaştırdığına saptanmıştır (Alanka ve Çezik, 2016).

Çalışmanın temel amacı kapsamında sosyal medya ve narsistik kişilik yapılanması arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalara yer verilmiştir. Çalışmada sonraki aşama problem durumunun açıklanmasıdır.

1.9. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Sosyal ağlar, milyonlarca kişinin yüksek miktarda bilginin yayınlanması ve tüketimi için vazgeçilmez temas noktası haline gelmiş (Viejo ve Sanchez 2016) ve son yıllarda gençlerin yaşamlarında aktif rol sahibi olmuştur. Teknolojinin de hızlı gelişmesiyle birlikte insanların internet ve web uygulamalarını kullanmaları daha etkin bir hal almıştır. Mobil uygulamalarda artışın olmasıyla, teknoloji hayatımızda mühim bir yer edinmiş ve her zaman ulaşabilir bir konum elde etmiştir (Aslanyürek, Gürdal, Dursun, Tunçel, Ayan, 2015). Günümüzde en yaygın kullanılan bu iletişim ağlarına örnek olarak Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, Vine, You Tube ve Swarm gösterebilir. Bu sosyal ağ siteleri üye tabanlı internet sosyal ağ siteleridir. Kullanıcılar bu sitelerde isimleri, telefon numaraları ve fotoğraf gibi profil bilgilerini kayıt altında tutabilir ve başka kişilerle açık ve özel mesaj yollamak gibi çeşitli yollardan birbirleri ile iletişim kurabilirler (Hughes ve ark., 2012).

Sosyal medya, güncellenebilirliğinin sürekli olması, birden fazla kullanıma imkân sağlaması, sanal paylaşımlara imkân sunması gibi nitelikleri ile en uygun yerlerden biri olarak kendini göstermektedir. Kişiler bu alanda fikirlerini dile getirmekte, bu fikirler üzerine yeni fikir oluşturabilmekte ve fikirleri ile ilgili tartışmalar yapabilmektedir. Ayrıca kişisel bilgilerinin yanında çeşitli fotoğraflar, videolar, paylaşabilmekte, iş bulabilmekte ayrıca sıkılmadan gerçek dünyayla bağı sanal ortamda da yaşayabilmektedirler. Bu durum gün geçtikçe tüm dikkatlerin bu alana yönelmesine sebep olmakta ve yenilenen sanal dünyaya yeni bir bakış açısı çizmektedir. Sosyal medyanın son on yıl içerisinde artan popülerliği ve ulaşılabilirliği dikkat çekici bir unsur haline gelmiştir (Donelan, 2016).

İletişim ağı ile bireylere kişisel bilgilerini paylaşmak için uygun bir alan sağlamakta sosyal ağ siteleri, çevrimiçi sosyal etkileşimi özendirmektedir (Jang, Park, Song, 2016).Bu çalışmada özellikle bu sosyal ağlardan Facebook ve Instagram üzerinde durulacaktır. Facebook, kullanıcılarının bir topluluk olarak meydana getirdiği ağlarda çeşitli izin düzeylerine göre özel veya herkese açık yazılarla kullanıcıların birbirleri ile iletişim ve etkileşim kurmasını, çeşitli gruplar kurabilmesini ve diğer

kullanıcılar ile bilgi paylaşılmasını sağlayan çevrimiçi bir sosyal ağ yazılımıdır (Gonzales ve Vodicka, 2010). Instagram ise yapısal olarak genelde kullanıcılarına, fotoğrafla beraber video kaydetme, kaydedilenleri hazır yazılımlarla yayınlayabilme, ortaya çıkan çalışmaları kendi oluşturduğu sosyal ağda ve internette fotoğraf paylaşımı konusunda önemli bir yere sahip olmuştur. Flickr, Tumblr, Facebook, Twitter gibi platformlarda paylaşabilme olanağı sunan bir sosyal paylaşım sistemi olarak kullanılmaktadır.

Sosyal medya günümüzde internetin en çok kullanılan kitle iletişim aracı haline gelmesiyle kişisel değişikliklerin, özellikle kişilik farklılıklar ve internet arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar bu konuda yapılan en etkin akademik araştırmalar halini almıştır (Ryan ve Xenos,2011). Kişilik, şahısların internette nasıl davrandıklarını anlamamızı sağlayan en önemli etmendir. İnsanların kişilik özelliklerini bilmeden internetteki tutumlarını açıklama olanağı zordur (Amichai-Hamburger ve Vinitzky, 2010). Buradan anlaşılacağı üzere kişilik yapılanması ve sosyal medya kullanımı arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Sosyal medya üzerinde kurulan ilişkilerde genellikle kişiler birbirlerine dürüst olmamakla beraber, günlük yaşamda olduklarından çok farklı bir kimlik belirtmektedirler. Bu şekilde başlayan olumsuzluklar serisi zaman içerisinde birtakım psikolojik sorunları ve kişilik sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Buna sebep olarak sosyal medyada kurulan çoklu ilişkilerde şahıslar, iletişim kurdukları kişiler hakkında ve onların ne denli samimi duygular içerinde olduklarına dair hiçbir şey bilmemektedir. Bu birey kendisi başka bir kimliğe büründüğü için aynı şeyi karşı tarafında yapılabileceğini düşünmektedir (Yıldırım, 2014). Kural ve arkadaşları (2016) sosyal medya kullanımı ile ilgili yaptığı çalışmada, bireyin yalan söyleme durumu arttıkça sosyal yetkinliğinin de arttığını saptamıştır. Bu bağlamda insanların sosyal medyada kendisini olduğundan farklı gösterdiği ve diğer insanların onları beğenecekleri şekillerde davrandıkları ya da paylaşımda bulundukları bir yer olarak gösterebilecekleri söylenebilir (Kural, Türkmen, Dilek, 2016).

Narsizmin karakteristik belirtileri, kişinin kibirli olması, kendisine karşı duyduğu abartılı yakınlık, diğer insanlarla yalnızca egonun tatmin edilmesi için iletişim kurulması buna rağmen karşıdaki insanların his ve düşüncelerini anlamak için çaba göstermemektir. Yaptığı işlerin harika, güzel ve başarılı olduğunu söyleyecek,

onu takdir edecek ve onunla ilgilenecek insanlarla tanışmak için kendisinde büyük bir istek duyar (Masterson, 2014). Ryan ve Xenos (2011)'da yaptıkları çalışmada Facebook kullanan kişilerin kullanmayanlara oranla daha fazla narsistik özellikler gösterdiği ve sosyal açıdan daha fazla yalnız hissettiklerini saptamışlardır. Bergman ve arkadaşlarının (2011) belirttiğine göre narsistik kişiler, Facebook'taki arkadaşlarının onların ne yaptıklarıyla ilgilendiklerini ve arkadaşlarının onların ne yaptıklarını öğrenmeyi amaç edindiklerini düşünmektedir.

Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda sosyal medya ile narsistik kişilik yapılanması arasında bir ilişki olduğu ve sosyal medya kullanımının kişilik yapılanmasına dair bir etkisi olup olmadığının saptanması bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Araştırma üniversite öğrencilerinin Facebook ve Instagram kullanımının narsistik kişilik envanteri alt boyutları üzerindeki ilişkisini inceleyecektir. Araştırmanın alt problemleri aşağıda belirtilmiştir.

Alt Problemler

1. Facebook ve Instagram kullanan öğrencilerin narsistik kişilik envanteri alt boyutlarında cinsiyetlerine göre farklılaşma var mıdır?

2. Facebook ve Instagram kullanan öğrencilerin narsistik kişilik envanteri alt boyutlarında yaşlarına göre farklılaşma var mıdır?

3.Üniversite öğrencilerinin narsistik kişilik envanteri alt boyutlarında günlük Facebook ve Instagram kullanım sıklığına göre karşılaştırıldığında farklılaşma var mıdır?

4. Üniversite öğrencilerinin "Facebook'a çeşitli nedenlerden dolayı giremediğim zamanlar da kendimi kötü hissederim" yanıtlarının narsistik kişilik envanteri alt boyutlarına bakıldığında farklılaşma var mıdır?

5.Üniversite öğrencilerinin "Instagram'a çeşitli nedenlerden dolayı giremediğim zamanlar da kendimi kötü hissederim" yanıtlarının narsistik kişilik envanteri alt boyutlarına bakıldığında farklılaşma var mıdır?

6. Üniversite öğrencilerinin "Facebook'a giremediğim zamanlarda çevremde olup biten sosyal olayları kaçırmış hissederim" yanıtlarının narsistik kişilik envanteri alt boyutlarına bakıldığında farklılaşma var mıdır?

7.Üniversite öğrencilerinin “Instagram’a giremediğim zamanlarda çevremde olup biten sosyal olayları kaçırmış hissederim” yanıtlarının narsistik kişilik envanteri alt boyutlarına bakıldığında farklılaşma var mıdır?

8.Üniversite öğrencilerinin Facebook Kullanım Nedenleri Sıralamasına Göre verdiği yanıtların narsistik kişilik envanteri alt boyutlarında farklılaşma var mıdır?

9. Üniversite öğrencilerinin Instagram Kullanım Nedenleri Sıralamasına Göre verdiği yanıtların narsistik kişilik envanteri alt boyutlarında farklılaşma var mıdır?

1.10. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin Facebook ve Instagram kullanımı ile narsistik yapılanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu çalışma günümüzde teknolojinin hızla yayılması ile birlikte sosyal ağların kullanım sıklığını araştırmak ve patolojik olarak bakıldığında sosyal ağların üniversite öğrencilerinin narsistik yapılanmalar üzerinde ne denli etki ettiğini saptamayı amaçlamaktadır.

1.11. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

İletişim araçlarını insanoğlunun kullanım şekli geçmişten günümüze kadar, bulundukları dönemlerin özelliklerine göre şekil almıştır. Günümüzde iletişim teknolojik araçlarla farklı bir boyut kazanmıştır. Bilişim ve teknoloji çağı olan bu dönemde bilgisayar ve internet kullanımı hayatın bir parçası haline gelmiştir. İletişimi arttırmak ve bilgi aktarımını kolaylaştırmak, internetin ortaya çıkış amacı olarak düşünülmüştür. Kişi gerçek hayatındaki sosyal desteği göremediği zamanlarda internette vakit geçirmeyi tercih etmektedir. Özellikle yalnız yaşayan ve sosyal desteğe ihtiyaç duyan kişiler ‘sohbet odaları’ yoluyla başka insanlar ile iletişime geçerek interneti aktif bir şekilde kullanmayı ve zamanın birçoğunu burada kullanmayı tercih

ederler. İnternetin düşünülenden daha çabuk yaygınlaşması, patolojik aşırı kullanıma ve yeni bağımlılık türü olarak tanımlanmasına neden olmaktadır (Arısoy, 2009).

Bilgisayar ve iletişim araçlarının gelişmesiyle beraber Facebook, Instagram gibi sosyal medya ağları da aynı hızla gelişim göstermiştir. Sosyal medyada en popüler olarak Facebook kabul edilmektedir. Mark Zukerberg tarafından 2004 yılında Harvard Üniversitesi'nde kurulduğunda, sadece harvard.edu.tr elektronik posta adresine sahip kullanıcılar tarafından giriş yapılabiliyordu (Özata, 2013). Misyonunu insanlara paylaşmanın gücünü vermek ve dünyayı birbiriyle bağlantılı ve daha açık bir yere çevirmek olarak belirleyen Facebook, 2004'ün Kasım ayında, diğer üniversite kampüslerinden erişimin sağlanmasıyla 1 milyon kullanıcıya ulaşır (Lee, 2013).

Instagram ise yapısal olarak genelde kullanıcılarına, fotoğrafla beraber video kaydetme, kaydedilenleri hazır yazılımlarla yayınlayabilme, ortaya çıkan çalışmaları kendi oluşturduğu sosyal ağda ve internette fotoğraf paylaşımı konusunda önemli bir yere sahip olmuştur. Flickr, Tumblr, Facebook, Twitter gibi platformlarda paylaşabilme olanağı sunan bir sosyal paylaşım sistemi olarak kullanılmaktadır. Sistemin en esas özelliği işletim sistemi olarak ios veya android kullanan akıllı telefonlarda çalışabilen bir uygulama ile yönetilebilmesidir. Her ne kadar web sitesi üzerinden bir sergileme sistemine sahip olsa da günümüz şekli ile web tabanlı yükleme ya da manipülasyon özelliğine sahip değildir (Hu, Manikonda, Kambhampati, 2014).

Sosyal medya ağlarının bu denli gelişimi ile bu gelişimin kişilik özellikleri arasındaki etkileşim araştırılmıştır. Yaptığımız bu çalışma da öğrencilerin sosyal medya kullanımıyla narsistik kişilik yapılanma düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığının saptanması ve bu konuda hem toplumsal hem de bireysel bir farkındalık yaratmayı amaç edinmiş olması bakımından önem taşımaktadır.

1.12. VARSAYIMLAR

1- Araştırmada kullanılan ölçekler elde edilmeye çalışılan verileri toplamaya yeterlidir.

2- Örneklemi oluşturan bireylerin evreni temsil etmeye yeterlidir.

3- Anket uygulanan kişilerin ölçme araçlarına samimi olarak cevap vereceği varsayılmıştır.

1.13. SINIRLILIKLAR

1- Araştırmada kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarından edinilen bilgiler kişilerin bu ölçeklere verdiği samimi cevaplarla ve ölçeklerin ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır.

2- Araştırmadan elde edilen bulgular İstanbul ilindeki 250 kişi ile sınırlıdır.

3- Bu araştırmanın sonuçları Kişisel Bilgi Formu ve Narsistik Kişilik Ölçeği (NKE ölçtüğü) niteliklerle sınırlıdır.

1.14. TANIMLAR

Facebook: Facebook, kullanıcılarının bir topluluk olarak meydana getirdiği ağlarda çeşitli izin seviyelerine göre özel veya herkese açık yazılarla kullanıcıların birbirleri ile iletişim ve etkileşim kurmasını, çeşitli gruplar oluşturmasını ve başka kullanıcılar ile bilgi paylaşılmasını sağlayan çevrimiçi bir sosyal ağ yazılımıdır (Gonzales ve Vodicka, 2010).

Instagram: Instagram ise yapısal olarak genelde kullanıcılarına, fotoğrafla beraber video kaydetme, kaydedilenleri hazır yazılımlarla yayınlayabilme, ortaya çıkan çalışmaları kendi oluşturduğu sosyal ağda ve internette fotoğraf paylaşımı konusunda önemli bir yere sahip olmuştur. Flickr, Tumblr, Facebook, Twitter gibi platformlarda paylaşabilme olanağı sunan bir sosyal paylaşım sistemi olarak kullanılmaktadır.

Narsizm: Wardetzki (2010), narsistlik ve narsizmi; hayatı sınırlayan ve sevgi dolu, sürdürülebilir ilişkileri neredeyse imkânsız hale getiren temel bir eksiklik olarak ifade etmektedir.

2.BÖLÜM

YÖNTEM

2.1 ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırma ilişkisel tarama modeli olarak tasarlanmıştır. Bu modeller, ortak özellikleri olan ve çok fazla sayıda bireyden meydana gelen bir evrende, evren genel özellikleri hakkında genel bir kanıya ulaşmak maksadıyla evrenin hepsini ve ya onun özelliklerini yansıtan bir grup, örnek ya da örneklemle yapılan tarama çalışmalarıdır (Karasar, 2012).

2.2. EVREN ve ÖRNEKLEM

Araştırma evreni 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında İstanbul'da eğitimine devam eden Facebook ve Instagram kullanan üniversite öğrencileridir. Bu evren içinde nicel araştırma için uygun örneklem yolu ile belirlenen 250 kişi örneklemi oluşturmaktadır. Uygun örneklem; zaman, para ve işgücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir (Karasar, 2012).

Tablo 2.1 Katılımcılara Ait Demografik Verilerin Dağılımı

Değişkenler		**Sayı (%)**
Yaş	18-22	115 (%46)
	23-27	72 (%28.8)
	28-32	63 (%25.2)
Cinsiyet	Kadın	91(%36.4)
	Erkek	159(%63.6)
Medeni Durum	Evli	56 (%22.4)
	Bekâr	194 (%77.6)

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve kişisel bilgilerin araştırıldığı formda bireylere cinsiyetleri, yaşları, Facebook ve Instagram'ı ne kadar sıklıkla kullanırsınız? gibi sorular yöneltilmiştir. Kişisel Bilgi Formu Ek-1'de verilmiştir.

2.3.2. Narsistik Kişilik Envanteri

1979 yılında Raskin ve Hall tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Raskin ve Hall, narsizmi yansıttığını düşündüğü 220 ifadeyi ortaya koymuşlardır. İçsel tutarlılık analizleri yapılarak 54 maddeden oluşan bir ölçek geliştirmişlerdir (Emmons, 1984; aktaran Atay, 2009). Rakin ve Terry madde ve faktör analizleri sonucunda 40 soruluk NPI geliştirmişlerdir. Ölçeğin içeriğinde; üstünlük, sömürücülük, otorite, kendine yeterlilik, kendini beğenme, hak iddia etme ve teşhircilik olmak üzere 7 boyut içermektedir. (Raskın, Terry 1988; aktaran Atay, 2009). Daha sonra 2006 yılında NKE ölçeği Colombiya Üniversitesi'nde Dr. Ames ve arkadaşları tarafından 16 soru olarak yeniden geliştirilmiştir. 5 ayrı araştırma ile NKE-16"nın güvenirlik ve geçerliliği ispatlanmıştır (Ames, 2006). 16 maddelik ölçek (NKE-16), Atay (2009) tarafından Türkçe'ye uygun hale getirilmiştir.

NKE 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlardaki madde sayısı "üstünlük" alt boyutunda 3 madde, "teşhircilik" alt boyutunda 3 madde , "sömürücülük" alt boyutunda 3 madde, "otorite" alt boyutunda 2 madde, "hak iddia etme" alt boyutunda 2 madde, ve "kendine yeterlilik" alt boyutunda 3 madde olmak üzere toplam 16 maddelik bir ölçektir. Ölçek puanlamasında bir katılımcı en az 0 puan alabilirken en fazla alınabilecek puan ise 16 puandır. Her soru maddesi iki şıktın oluşur. Bu şıklar a ve b şeklindedir. Bu maddelerde katılımcı a ve ya b şıklarından birisini işaretleyebiliyor, seçilen şık narsistik nitelik taşıyorsa 1 puan taşımıyorsa 0 puan alıyor. Alınan yüksek puanlar yüksek narsistik eğilim düzeyini gösterirken düşük puanlar ise narsizm düzeyinin az geliştiğini ifade etmektedir (Atay, 2009).

2.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma kapsamında 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında İstanbul da eğitimine devam eden Facebook ve Instagram kullanan 250 üniversite öğrencisine rastlantısal ulaşılarak veri toplanılmıştır ve örnekleme ulaşılmıştır. Anketler dağıtılmadan önce katılımcılara aktif Facebook ve Instagram kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. Aktif kullanıcılara anket formları dağıtılmıştır. Anketler üniversitelerde, bölüm ve fakülte ayırt etmeksizin gönüllülük temelinde katılım sağlamak koşuluyla örnekleme ulaşılmıştır.

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

Veri toplama ölçekleri ile elde edilen veriler bilgisayar ortamına sayısal ifade olarak girilmiş ve bu veriler sosyal bilimler için istatistik paket programı Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 18 kullanılarak istatistiksel sonuçlara dönüştürülmüştür.

Uygulanan veri analizinde %95 güvenilirlik düzeyi temel alınmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkın analizi için Mann Whitney U ikiden fazla grup durumunda parametrelerin guruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

3.BÖLÜM

BULGULAR

3.1 Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.1. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasında Mann-Whitney U Testi Sonucu

Değişkenler		Cinsiyet	*n*	Ortalama Sıra	Medyan	*MWU*	*Z*	*p*
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	Kadın	91	129.01	2	6915	-.629	.530
		Erkek	159	123.49	1.5			
	Kendine Yeterlilik	Kadın	91	114.38	1.3	6222.5	-1.917	.055
		Erkek	159	131.86	1.6			
	Üstünlük	Kadın	91	112.16	1.3	6020.5	-2.286	**.022**
		Erkek	159	133.14	1.6			
	Teşhircilik	Kadın	91	122.96	1.6	7003	-.439	.661
		Erkek	159	126.96	1.6			
	Sömürücülük	Kadın	91	115.73	1.6	6345	-1.705	.088
		Erkek	159	131.09	1.6			
	Hak İddia Etme	Kadın	91	112.41	1.5	6043.5	-2.304	**.021**
		Erkek	159	132.99	1.5			

Not 1. MWU: Mann Whitney U skoru

Öğrencilerin narsistik kişilik ölçeğinden elde ettikleri puanların cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği ($p<.05$) saptanmış ve Mann-Whitney U testi uygulanmıştır (Tablo 3.1). Çalışmaya 91 kadın ve 159 erkek katılmıştır ve bu grupların Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde

edilen verilere göre Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden üstünlük puanları, anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Kadınların üstünlük puanları (medyan=1.3), Erkeklerin üstünlük (medyan=1.6) puanından anlamlı derecede düşüktür (U=6020.5, Z=-2.286, p<.05). Ayrıca; Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden hak iddia etme puanları da anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Kadınların hak iddia etme puanları (medyan=1.5), erkeklerin hak iddia etme (medyan=1.5) puanından anlamlı derecede düşüktür (U=6043.5, Z=-2.304, p<.05).

3.2 Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.2. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Değişkenler		18-22 Yaş (n=115) Sıra Ortalaması (Medyan)	23-27 Yaş (n=72) Sıra Ortalaması (Medyan)	28-32 Yaş (n=63) Sıra Ortalaması (Medyan)	X^2	p
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	128.91_a (1.5)	120.72_a (1.5)	124.74_a (1.5)	.677	.713
	Kendine Yeterlilik	121.92_a (1.6)	123.19_a (1.6)	134.67_a (1.6)	1.487	.475
	Üstünlük	136.28_a (1.6)	102.53_b (1.3)	132.08_a (1.6)	11.096	**.004**
	Teşhircilik	138.49_a (1.6)	107.53_b (1.6)	122.33_{ab} (1.3)	8.992	**.011**
	Sömürücülük	117.33_a (1.6)	129.94_a (1.6)	135.35_a (1.6)	3.235	.198
	Hak İddia Etme	130.42_a (1.5)	110.42_a (1.5)	133.75_a (1.5)	5.080	.079

Not 1. Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.
Not 2. X^2: Chi-Square

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri puanların yaş gruplarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği (p<.05) saptanmış ve Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır (Tablo 3.2). Yaşları 18-22 arası değişen 115 kişi, yaşları 23-27 arası

değişen 72 kişi ve yaşları 28-32 arası değişen 63 kişi şeklinde oluşturulan grupların Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre; Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden üstünlük puanları, katılımcıların yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2=11.096, p<.01). Yaş gruplarının üstünlük puanları açısından birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; 18-22 yaş grubunun üstünlük puanlarının (medyan=1.6), 23-27 yaş grubunun üstünlük puanlarından (medyan=1.3) anlamlı düzeyde yüksek olduğu (U=3023, Z=-3.214, p<.01) ve 23-27 yaş grubunun üstünlük puanlarının (medyan=1.3), 27-32 yaş grubunun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1731, Z=-2.468, p<.05) saptanmıştır.

Ayrıca, Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden teşhircilik puanları da, katılımcıların yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 8.992, p<.05). Yaş gruplarının teşhircilik puanları açısından birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; 18-22 yaş grubunun teşhirclik puanlarının (medyan=1.6), 23-27 yaş grubunun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde yüksek olduğu (U=3096, Z=-3.037, p<.01) saptanmıştır. Yapılan diğer karşılaştırmalarda ise yaş grupları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>.05).

3.3 Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Günlük Facebook Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.3. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Günlük Facebook Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Değişkenler		Yarım Saat (n=98) Sıra Ortalaması (Medyan)	Yarım Saat-1 Saat Arası (n=86) Sıra Ortalaması (Medyan)	1-3 Saat Arası (n=44) Sıra Ortalaması (Medyan)	3 Saatten Fazla (n=22) Sıra Ortalaması (Medyan)	X^2	*p*
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	115.34_a (1.5)	121.94_{ab} (1.5)	142.23_b (2)	151.20_b (2)	8.522	**.036**
	Kendine Yeterlilik	115.73_a (1.3)	120.01_{ab} (1.6)	149.58_b (1.6)	142.32_{ab} (1.8)	9.069	**.028**
	Üstünlük	106.58_a (1.3)	129.49_b (1.3)	150.23_b (1.6)	144.73_b (1.6)	14.670	**.002**
	Teşhircilik	111.53_a (1.3)	121.24_a (1.6)	148.93_b (1.6)	157.50_b (1.6)	13.995	**.003**
	Sömürücülük	117.03_a (1.6)	132.25_a (1.6)	140.31_a (1.6)	107.25_a (1.6)	5.939	.115
	Hak İddia Etme	128.05_a (1.5)	124.69_a (1.5)	118.82_a (1.5)	130.68_a (1.5)	.704	.872

Not 1. Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.

Not 2. X^2: Chi-Square,

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri puanların Facebook kullanım sıklığına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, araştırmadan elde edilen veriler üzerinde öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği (p<.05) saptanmış ve Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır (Tablo 3.3). Facebook kullanım sıklığı günde yarım saat olan 98 kişi, günde yarım saat-1 saat arası olan 86 kişi, günde 1-3 saat arası olan 44 kişi ve günde 3 saatten fazla kullanan 22 kişi şeklinde oluşturulan grupların Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre; Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Otorite puanları, katılımcıların Facebook kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 8.522, p<.05).

Otorite puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek için Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun otorite puanlarının (medyan=1.5), günde 1-3 saat arası kullanan grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1698.5, Z=-2.180, p<.05) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=774.5, Z=-2.219, p<.05) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden kendine yeterlilik puanları, katılımcıların Facebook kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 9.069, p<.05). Kendine Yeterlilik puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun kendine yeterlilik puanlarının (medyan=1.3), günde 1-3 saat arası kullanan grubun kendine yeterlilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1599, Z=-2.565, p<.05) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden üstünlük puanları, katılımcıların Facebook kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 14.670, p<.01). Üstünlük puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun üstünlük puanlarının (medyan=1.3), günde yarım saat-1 saat arası kullanan grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.3) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=3439.5, Z=-2.232, p<.05); günde 1-3 saat arası kullanan grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1396.5, Z=-3.481, p<.01) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun Üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=757.5, Z=-2.262, p<.05) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden teşhircilik puanları da, katılımcıların Facebook kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 14.670, p<.01). Teşhircilik puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun teşhircilik puanlarının (medyan=1.3), günde 1-3 saat arası kullanan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde

düşük olduğu (*U*=1521.5, *Z*=-2.914, *p*<.01) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=716, *Z*=-2.541, *p*<.05) saptanmıştır. Ayrıca; günde yarım saat-1 saat arası kullanan grubun teşhircilik puanlarının (medyan=1.6), günde 1-3 saat arası kullanan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1436, *Z*=-2.367, *p*<.05) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=663.5, *Z*=-2.252, *p*<.05) saptanmıştır. Yapılan diğer karşılaştırmalarda ise anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (*p*>.05).

3.4 Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Günlük Instagram Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.4. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Günlük Instagram Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Değişkenler		Yarım Saat (n=44) Sıra Ortalaması (Medyan)	Yarım Saat-1 Saat Arası (n=44) Sıra Ortalaması (Medyan)	1-3 Saat Arası (n=65) Sıra Ortalaması (Medyan)	3 Saatten Fazla (n=97) Sıra Ortalaması (Medyan)	X^2	*p*
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	95.86_a (1.5)	95.84_a (1.5)	124.78_b (1.5)	152.88_c (2)	33.623	**.000**
	Kendine Yeterlilik	93.81_a (1.3)	132.69_b (1.6)	137.52_b (1.6)	128.56_b (1.6)	11.789	**.008**
	Üstünlük	94.53_a (1.3)	117.57_{ab} (1.3)	140.40_b (1.6)	133.16_b (1.6)	13.353	**.004**
	Teşhircilik	88.98_a (1.3)	107.77_{ab} (1.3)	132.54_{bc} (1.6)	145.39_c (1.6)	23.707	**.000**
	Sömürücülük	98.17_a (1.3)	132.86_b (1.6)	136.82_b (1.6)	126.97_b (1.6)	9.310	**.025**
	Hak İddia Etme	124.25_a (1.5)	97.11_b (1.5)	118.68_b (1.5)	143.51_a (1.5)	15.160	**.002**

Not 1. Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.
Not 2. X^2: Chi-Square,

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri puanların Instagram kullanım sıklığına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, araştırmadan elde edilen veriler üzerinde öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği

(p<.05) saptanmış ve Kruskal-Wallis H uygulanmıştır (Tablo 3.4). Instagram kullanım sıklığı günde yarım saat olan 44 kişi, günde yarım saat-1 saat arası olan 44 kişi, günde 1-3 saat arası olan 65 kişi ve günde 3 saatten fazla kullanan 97 kişi şeklinde oluşturulan grupların narsistik kişilik ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre; Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite puanları, katılımcıların Instagram kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 33.623, p<.01). otorite puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına mann-whitney u testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun otorite puanlarının (medyan=1.5), günde 1-3 saat arası kullanan grubun otorite puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (u=1066, z=-2.408, p<.05) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (u=1174, z=-4.745, p<.01) belirlenmiştir. Ayrıca, günde Yarım saat-1 saat arası kullanan grubun otorite puanlarının (medyan=1.5), günde 1-3 saat arası kullanan grubun otorite puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1065, Z=-2.402, p<.05) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1214, Z=-4.570, p<.01) belirlenmiştir. Bununla birlikte, günde 1-3 saat arası kullanan grubun otorite puanlarının (medyan=1.5), günde 3 saatten fazla kullanan grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=2376.5, Z=-2.998, p<.01) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Kendine Yeterlilik puanları, katılımcıların Instagram kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 11.798, p<.01). Kendine Yeterlilik puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun kendine yeterlilik puanlarının (medyan=1.3), günde yarım saat-1 saat arası kullanan grubun kendine yeterlilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=661, Z=-2.656, p<.01); günde 1-3 saat arası kullanan grubun kendine yeterlilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=895.5, Z=-3.458, p<.01) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun kendine yeterlilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1581, Z=-2.561, p<.05) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden üstünlük puanları, katılımcıların Instagram kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 23.707, p<.01). Üstünlük puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun üstünlük puanlarının (medyan=1.3), günde 1-3 saat arası kullanan grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=939, Z=-3.142, p<.01) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1466, Z=-3.085, p<.01) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden teşhircilik puanları, katılımcıların Instagram kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 23.707, p<.01). Teşhircilik puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun teşhircilik puanlarının (medyan=1.3); günde 1-3 saat arası kullanan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=910, Z=-3.348, p<.01) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1225.5, Z=-4.197, p<.01) belirlenmiştir. Ayrıca; günde yarım saat-1 saat arası kullanan grubun teşhircilik puanlarının (medyan=1.3), günde 3 saatten fazla kullanan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1476.5, Z=-3.058, p<.01) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden sömürücülük puanları, katılımcıların Instagram kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 9.310, p<.05). Sömürücülük puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun sömürücülük puanlarının (medyan=1.3); günde yarım saat-1 saat arası kullanan grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=710, Z=-2.245, p<.05); günde 1-3 saat arası kullanan grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=965.5, Z=-3.026, p<.01) ve günde 3 saatten fazla kullanan grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1654, Z=-2.231, p<.05) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden hak iddia etme puanları, katılımcıların Instagram kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 15.160, p<.01). Hak iddia etme puanları açısından hangi sıklık seviyesinin birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; günde yarım saat kullanan grubun hak iddia etme puanlarının (medyan=1.5); günde yarım saat-1 saat arası kullanan grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde yüksek olduğu (U=722.5, Z=-2.224, p<.05) belirlenmiştir. Ayrıca; 3 saatten fazla kullanan grubun hak iddia etme puanlarının (medyan=1.5); günde yarım saat-1 saat arası kullanan grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde yüksek olduğu (U=1382, Z=-3.555, p<.01) ve günde 1-3 saat arası kullanan grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde yüksek olduğu (U=2534, Z=-2.251, p<.05) saptanmıştır.

3.5 Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Facebook'a Giremedikleri Zamanlarda Kendilerini Kötü Hissetmelerine Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.5. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Facebook'a Giremedikleri Zamanlarda Kendilerini Kötü Hissetmelerine Göre Karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Değişkenler		Hiçbir Zaman (n=107) Sıra Ortalaması (Medyan)	Nadiren (n=92) Sıra Ortalaması (Medyan)	Sık Sık (n=31) Sıra Ortalaması (Medyan)	Her Zaman (n=20) Sıra Ortalaması (Medyan)	X^2	p
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	115.91_{a} (1.5)	122.91_{a} (1.5)	152.29_{b} (2)	147.18_{ab} (2)	9.430	**.024**
	Kendine Yeterlilik	121.39_{a} (1.3)	119.41_{a} (1.6)	144.53_{a} (1.6)	145.98_{a} (2)	5.155	.161
	Üstünlük	111.19_{a} (1.3)	127.90_{ab} (1.6)	152.50_{b} (1.6)	149.20_{b} (1.6)	11.547	**.009**
	Teşhircilik	115.33_{a} (1.3)	122.98_{a} (1.6)	154.03_{b} (1.6)	147.30_{ab} (1.6)	9.639	**.022**
	Sömürücülük	125.82_{ab} (1.6)	121.51_{a} (1.6)	153.02_{b} (1.6)	99.50_{a} (1.5)	8.179	**.042**
	Hak İddia Etme	117.14_{a} (1.5)	131.12_{a} (1.5)	139.50_{a} (1.5)	122.70_{a} (1.5)	3.600	.308

Not 1. Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.
Not 2. X^2: Chi-Square

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri puanların Facebook'a giremedikleri zamanlarda kendilerini kötü hissetmelerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, araştırmadan elde edilen veriler üzerinde öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği (p<.05) saptanmış ve grupların karşılaştırılması için Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır (Tablo 3.5). Yanıtları hiçbir zaman olan 107 kişi, nadiren olan 92 kişi, sık sık olan 31 kişi ve her zaman 20 kişi şeklinde oluşturulan grupların Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre; Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Otorite puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 9.430, p<.05). Otorite puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun otorite puanlarının (medyan=1.5), sık sık yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1195.5, Z=-2.560, p<.05) belirlenmiştir. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun otorite puanlarının da (medyan=1.5), sık sık yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1079, Z=-2.209, p<.05) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden üstünlük puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 11.547, p<.01). Üstünlük puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun üstünlük puanlarının (medyan=1.3), sık sık yanıtı veren grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1084, Z=-3.045, p<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=762, Z=-2.119, p<.05) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden teşhircilik puanları da, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 9.639, p<.05). Teşhircilik puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir

zaman yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarının (medyan=1.3), Sık sık yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1125.5, Z=-2.847, p<.01) belirlenmiştir. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarının da (medyan=1.6), sık sık yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1077, Z=-2.122, p<.05) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden sömürücülük puanları da, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 8.179, p<.05). Sömürücülük puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; nadiren yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarının (medyan=1.6), sık sık yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1058, Z=-2.324, p<.05) belirlenmiştir. Ayrıca; her zaman yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarının da (medyan=1.5), sık sık yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=170.5, Z=-2.920, p<.01) belirlenmiştir.

3.6 Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Instagram'a Giremedikleri Zamanlarda Kendilerini Kötü Hissetmelerine Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.6. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Instagram'a Giremedikleri Zamanlarda Kendilerini Kötü Hissetmelerine Göre Karşılaştırılmasında Dair Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Değişkenler		Hiçbir Zaman (n=45) Sıra Ortalaması (Medyan)	Nadiren (n=54) Sıra Ortalaması (Medyan)	Sık Sık (n=51) Sıra Ortalaması (Medyan)	Her Zaman (n=100) Sıra Ortalaması (Medyan)	X^2	p
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	100.18_a (1.5)	91.65_a (1.5)	134.16_b (2)	150.76_b (2)	35.472	**.000**
	Kendine Yeterlilik	103.40_a (1.3)	124.50_a (1.6)	122.25_a (1.6)	137.65_a (1.6)	7.750	.051
	Üstünlük	100.64_a (1.3)	114.61_a (1.3)	123.53_{ab} (1.3)	143.57_b (1.6)	13.758	**.003**
	Teşhircilik	91.33_a (1.3)	106.37_a (1.3)	133.59_b (1.6)	147.08_b (1.6)	25.386	**.000**
	Sömürücülük	100.29_a (1.3)	142.86_b (1.6)	127.46_b (1.6)	126.47_b (1.6)	9.605	**.022**
	Hak İddia Etme	122.39_a (1.5)	90.61_b (1)	120.85_a (1.5)	148.11_c (1.5)	25.636	**.000**

Not 1. Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.
Not 2. X^2*: Chi-Square*

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri puanların Instagram'a giremedikleri zamanlarda kendilerini kötü hissetmelerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği (p<.05) saptanmış ve grupların karşılaştırılması için Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır (Tablo 3.6). Yanıtları hiçbir zaman olan 45 kişi, nadiren olan 54 kişi, sık sık olan 51 kişi ve her zaman 100 kişi şeklinde oluşturulan grupların narsistik kişilik ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre; Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 35.472, p<.01). Otorite puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun otorite puanlarının (medyan=1.5), sık sık yanıtı veren

grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=828, *Z*=-2.510, *p*<.05) ve her zaman yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1346, *Z*=-4.283, *p*<.01) saptanmıştır. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun otorite puanlarının da (medyan=1.5), sık sık yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=897, *Z*=-3.274, *p*<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1436, *Z*=-5.234, *p*<.01) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Üstünlük puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 13.758, *p*<.01). Üstünlük puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun üstünlük puanlarının (medyan=1.3), her zaman yanıtı veren grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1499.5, *Z*=-3.315, *p*<.01) saptanmıştır. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun üstünlük puanlarının da (medyan=1.3), her zaman yanıtı veren grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=2035, *Z*=-2.612, *p*<.01) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden teşhircilik puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 25.386, *p*<.01). Teşhircilik puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarının (medyan=1.3), sık sık yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=756, *Z*=-2.988, *p*<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1302, *Z*=-4.205, *p*<.01) belirlenmiştir. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarının (medyan=1.3), sık sık yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1056, *Z*=-2.175, *p*<.05) ve her zaman yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1790, *Z*=-3.605, *p*<.01) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Hak İddia Etme puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 25.636,

p<.01). Hak iddia etme puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarının (medyan=1.5), nadiren yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1) anlamlı düzeyde yüksek olduğu (U=865, Z=-2.659, p<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1742.5, Z=-2.330, p<.05) belirlenmiştir. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarının (medyan=1), sık sık yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1020, Z=-2.462, p<.05) ve her zaman yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1523, Z=-4.732, p<.01) saptanmıştır. Bunun yanında; sık sık yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarının (medyan=1.5), her zaman yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1973.5, Z=-2.430, p<.05) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Sömürücülük puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 9.605, p<.05). Sömürücülük puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarının (medyan=1.3), nadiren yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=838.5, Z=-2.755, p<.01); sık sık yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=869.5, Z=-2.156, p<.05) ve her zaman yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1770, Z=-2.153, p<.05) belirlenmiştir.

3.7 Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Facebook'a Giremedikleri Zamanlarda Çevrelerindeki Sosyal Olayları Kaçırmış Hissetmelerine Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.7. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Facebook'a Giremedikleri Zamanlarda Çevrelerindeki Sosyal Olayları Kaçırmış Hissetmelerine Göre Karşılaştırılmasında Kruskal Wallis Testi Sonucu

Değişkenler		Hiçbir Zaman (n=109) Sıra Ortalaması (Medyan)	Nadiren (n=91) Sıra Ortalaması (Medyan)	Sık Sık (n=30) Sıra Ortalaması (Medyan)	Her Zaman (n=20) Sıra Ortalaması (Medyan)	X^2	p
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	121.52_{ab} (1.5)	118.19_{a} (1.5)	161.95_{b} (2)	125.80_{ab} (2)	10.405	**.015**
	Kendine Yeterlilik	124.80_{a} (1.3)	114.77_{a} (1.6)	147.05_{a} (1.6)	145.80_{a} (2)	6.789	.079
	Üstünlük	115.51_{a} (1.3)	125.03_{a} (1.6)	148.15_{a} (1.6)	148.13_{a} (1.6)	7.495	.058
	Teşhircilik	117.40_{a} (1.3)	124.10_{a} (1.6)	144.90_{a} (1.6)	146.90_{a} (1.6)	5.770	.123
	Sömürücülük	122.47_{a} (1.6)	128.02_{a} (1.6)	140.73_{a} (1.6)	107.70_{a} (1.5)	3.164	.367
	Hak İddia Etme	123.56_{a} (1.5)	126.47_{a} (1.5)	128.50_{a} (1.5)	127.15_{a} (1.5)	.177	.981

Not 1. Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.
Not 2. X^2: Chi-Square

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri puanların Facebook'a giremedikleri zamanlarda çevrelerindeki sosyal olayları kaçırmış hissetmelerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği ($p<.05$) saptanmış ve grupların karşılaştırılması için Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır (Tablo 3.7). Yanıtları hiçbir zaman olan 109 kişi, nadiren olan 91 kişi, sık sık olan 30 kişi ve her zaman 20 kişi şeklinde oluşturulan grupların narsistik kişilik ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre; Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2=

10.405, $p<.05$). Otorite puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; nadiren yanıtı veren grubun otorite puanlarının (medyan=1.5), sık sık yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1340, Z=-2.750, $p<.05$) belirlenmiştir. Yapılan diğer analizlerde ise anlamlı bir fark elde edilmemiştir.

3.8 Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Instagram'a Giremedikleri Zamanlarda Çevrelerindeki Sosyal Olayları Kaçırmış Hissetmelerine Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.8. Katılımcıların Narsistik Kişilik Ölçeği Puanlarının Instagram'a Giremedikleri Zamanlarda Çevrelerindeki Sosyal Olayları Kaçırmış Hissetmelerine Göre Karşılaştırılmasında Kruskal Wallis Testi Sonucu

Değişkenler		Hiçbir Zaman (n=48) Sıra Ortalaması (Medyan)	Nadiren (n=51) Sıra Ortalaması (Medyan)	Sık Sık (n=61) Sıra Ortalaması (Medyan)	Her Zaman (n=90) Sıra Ortalaması (Medyan)	X^2	p
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	106.52_a (1.5)	85.12_a (1.5)	140.86_a (2)	148.06_a (2)	35.960	**.000**
	Kendine Yeterlilik	97.41_a (1.3)	131.38_a (1.6)	107.31_a (1.3)	149.48_a (1.6)	23.168	**.000**
	Üstünlük	100.68_a (1.3)	115.40_a (1.3)	106.58_a (1.3)	157.28_a (1.6)	30.268	**.000**
	Teşhircilik	99.60_a (1.3)	99.47_a (1.3)	134.31_a (1.6)	148.09_a (1.6)	24.389	**.000**
	Sömürücülük	88.93_a (1.3)	156.06_a (1.6)	118.52_a (1.6)	132.42_a (1.6)	25.329	**.000**
	Hak İddia Etme	129.58_a (1.5)	81.97_a (1)	134.16_a (1.5)	142.12_a (1.5)	27.474	**.000**

Not 1. Tüm satırlarda aynı harfi paylaşmayan ortalamalar birbirinden anlamlı düzeyde farklıdır.
Not 2. X^2*: Chi-Square,*

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri puanların Instagram'a giremedikleri zamanlarda çevrelerindeki sosyal olayları kaçırmış hissetmelerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği ($p<.05$) saptanmış ve grupların karşılaştırılması için Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır (Tablo 3.8).

Yanıtları hiçbir zaman olan 48 kişi, nadiren olan 51 kişi, sık sık olan 61 kişi ve her zaman 90 kişi şeklinde oluşturulan grupların Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre; Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 35.960, p<.01). Otorite puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun otorite puanlarının (medyan=1.5), sık sık yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1058, Z=-2.683, p<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1427, Z=-3.611, p<.01) belirlenmiştir. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun otorite puanlarının da (medyan=1.5), sık sık yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=873, Z=-4.257, p<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun otorite puanlarından (medyan=2) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1149, Z=-5.332, p<.01) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Kendine Yeterlilik puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 30.268, p<.01). Kendine Yeterlilik puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun kendine yeterlilik puanlarının (medyan=1.3), nadiren yanıtı veren grubun kendine yeterlilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=887.5, Z=-2.450, p<.05) ve her zaman yanıtı veren grubun kendine yeterlilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1262.5, Z=-4.221, p<.01) saptanmıştır. Ayrıca; sık sık yanıtı veren grubun kendine yeterlilik puanlarının da (medyan=1.3), her zaman yanıtı veren grubun kendine yeterlilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1822, Z=-3.666, p<.01) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden üstünlük puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 23.168, p<.01). Üstünlük puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun üstünlük puanlarının (medyan=1.3), her zaman yanıtı veren

grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1197, *Z*=-4.453, *p*<.01) belirlenmiştir. Ayrıca; Nadiren yanıtı veren grubun Üstünlük puanlarının da (medyan=1.3), her zaman yanıtı veren grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1447.5, *Z*=-3.790, *p*<.01) belirlenmiştir. Bunun yanı sıra; sık sık yanıtı veren grubun üstünlük puanlarının da (medyan=1.3), her zaman yanıtı veren grubun üstünlük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1565, *Z*=-4.114, *p*<.01) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Teşhircilik puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 24.389, *p*<.01). Teşhircilik puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; hiçbir zaman yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarının (medyan=1.3), sık sık yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1048.5, *Z*=-2.684, *p*<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1363, *Z*=-3.605, *p*<.01) belirlenmiştir. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarının da (medyan=1.3), sık sık yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1066.5, *Z*=-3.032, *p*<.01) ve Her Zaman yanıtı veren grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1426, *Z*=-3.880, *p*<.01) belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden Sömürücülük puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 25.329, *p*<.01). Sömürücülük puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; Hiçbir Zaman yanıtı veren grubun Sömürücülük puanlarının (medyan=1.3), nadiren yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=620, *Z*=-4.404, *p*<.01), sık sık yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1043.5, *Z*=-2.707, *p*<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde düşük olduğu (*U*=1429, *Z*=-3.417, *p*<.01) belirlenmiştir. Ayrıca; nadiren yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarının da (medyan=1.6), sık sık yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından (medyan=1.6) anlamlı düzeyde yüksek olduğu (*U*=1041.5, *Z*=-3.220, *p*<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun sömürücülük puanlarından

(medyan=1.6) anlamlı düzeyde yüksek olduğu (U=1854.5, Z=-2.025, p<.05) saptanmıştır.

Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden hak iddia etme puanları, katılımcıların verilen yanıtlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (X^2= 27.474, p<.01). Hak İddia Etme puanları açısından hangi yanıtların birbirlerinden farklı olduklarını belirlemek adına Mann-Whitney U testi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre; nadiren yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarının (medyan=1), hiçbir zaman yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=752, Z=-3.951, p<.01), Sık Sık yanıtı veren grubun Hak İddia Etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=919.5, Z=-3.364, p<.01) ve her zaman yanıtı veren grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı düzeyde düşük olduğu (U=1233, Z=-4.834, p<.01) saptanmıştır.

3.9 Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Facebook'ta En Çok Paylaşılan İçeriğe Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.9. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Facebook'ta En Çok Paylaşılan İçeriğe Göre Karşılaştırılmasında Mann-Whitney U Testi Sonucu

Değişkenler		En Çok Paylaşılan İçerik	*n*	Ortalama Sıra	Medyan	*MWU*	*Z*	*p*
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	Kendi Fotoğrafı	91	145.28	2	5434	-3.541	**.000**
		Diğer	159	114.18	1.5			
	Kendine Yeterlilik	Kendi Fotoğrafı	91	123.09	1.6	7015	-.416	.678
		Diğer	159	126.88	1.6			
	Üstünlük	Kendi Fotoğrafı	91	128.26	1.6	6983	-.474	.636
		Diğer	159	123.92	1.3			
	Teşhircilik	Kendi Fotoğrafı	91	142.44	1.6	5693	-2.920	**.003**
		Diğer	159	115.81	1.3			
	Sömürücülük	Kendi Fotoğrafı	91	120.99	1.6	6824.5	-.786	.432
		Diğer	159	128.08	1.6			
	Hak İddia Etme	Kendi Fotoğrafı	91	141.98	1.5	5734.5	-2.901	**.004**
		Diğer	159	116.07	1.5			

Not 1. MWU: Mann Whitney U skoru

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri Facebook'ta en çok paylaşılan içeriğe göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği (p<.05) saptanmış ve grupların karşılaştırılması için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır (Tablo 3.9). Çalışmada, paylaşılan içeriklerden "Kendi Fotoğrafımı Paylaşırım" ifadesini birinci sıraya koyan 91 kişi ve diğer içerikleri daha çok paylaştıklarını belirten 159 kişi yer almaktadır ve bu grupların Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite puanları, anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Kendi fotoğrafını paylaşmayı ilk sıraya koyan grubun Otorite puanları (medyan=2), Diğer nedenleri ilk sıraya koyan grubun otorite puanlarından (medyan=1.5) anlamlı derecede yüksektir (U=5434, Z=-3.541, p<.01). Ayrıca; kendi fotoğrafını paylaşmayı ilk sıraya koyan grubun teşhircilik puanları da (medyan=1.6), diğer nedenleri ilk sıraya koyan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.3) anlamlı derecede yüksektir (U=5693, Z=-2.920, p<.01). Bunun yanında; kendi fotoğrafını paylaşmayı ilk sıraya koyan grubun hak iddia etme puanları da (medyan=1.5), diğer nedenleri ilk sıraya koyan grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı derecede yüksektir (U=5734.5, Z=-2.901, p<.01).

3.10. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Instagram'da En Çok Paylaşılan İçeriğe Göre Karşılaştırılması

Tablo 3.10. Narsistik Kişilik Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Instagram'da En Çok Paylaşılan İçeriğe Göre Karşılaştırılmasında Mann-Whitney U Testi Sonucu

Değişkenler		En Çok Paylaşılan İçerik	*n*	Ortalama Sıra	Medyan	*MWU*	*Z*	*p*
Narsistik Kişilik Ölçeği	Otorite	Kendi Fotoğrafı	113	140.60	2	6034	-3.246	**.001**
		Diğer	137	113.04	1.5			
	Kendine Yeterlilik	Kendi Fotoğrafı	113	128.40	1.6	7412.5	-.601	.548
		Diğer	137	123.11	1.6			
	Üstünlük	Kendi Fotoğrafı	113	129.23	1.6	7319.5	-.766	.443
		Diğer	137	122.43	1.3			
	Teşhircilik	Kendi Fotoğrafı	113	139.30	1.6	6181	-2.856	**.004**
		Diğer	137	114.12	1.3			
	Sömürücülük	Kendi Fotoğrafı	113	120.72	1.6	7200	-1.002	.317
		Diğer	137	129.45	1.6			
	Hak İddia Etme	Kendi Fotoğrafı	113	136.67	1.5	6478.5	-2.360	**.018**
		Diğer	137	116.29	1.5			

Not 1. MWU: Mann Whitney U skoru

Öğrencilerin Narsistik Kişilik Ölçeğinden elde ettikleri puanların Instagram'da en çok paylaşılan içeriğe göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını saptama amacıyla, öncelikli olarak Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının Saphiro-Wilk testi ile normal dağılım göstermediği (p<.05) saptanmış ve grupların karşılaştırılması için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır (Tablo 3.10). Çalışmada, Instagram'da paylaşılan içeriğe "Kendi Fotoğrafımı Paylaşırım" ifadesini birinci sıraya koyan 113 kişi ve diğer içerikleri daha çok kullanan 137 kişi yer almaktadır ve bu grupların Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları karşılaştırılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen verilere göre Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden otorite puanları, anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Kendi fotoğrafını paylaşmayı ilk sıraya koyan grubun otorite puanları (medyan=2), diğer nedenleri ilk sıraya koyan grubun otorite puanlarından (medyan=1.5) anlamlı derecede yüksektir (U=6034, Z=-3.246, p<.01). Ayrıca; kendi fotoğrafını paylaşmayı ilk sıraya koyan

grubun teşhircilik puanları da (medyan=1.6), diğer nedenleri ilk sıraya koyan grubun teşhircilik puanlarından (medyan=1.3) anlamlı derecede yüksektir (U=6181, Z=-2.856, p<.01). Bunun yanında; kendi fotoğrafını paylaşmayı ilk sıraya koyan grubun hak iddia etme puanları da (medyan=1.5), diğer nedenleri ilk sıraya koyan grubun hak iddia etme puanlarından (medyan=1.5) anlamlı derecede yüksektir (U=6478.5, Z=-2.360, p<.05).

4.BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen verilerin tartışılmasına, araştırmacıları ve alanda çalışanlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

4.1. TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıdaki şekilde tartışılmıştır.

Hipotez: Facebook ve Instagram kullanan öğrencilerin yaşları ile narsistik kişilik envanteri alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Katılımcıların yaş grupları arasında narsistik kişilik envanteri alt ölçekleri otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının ne ölçüde farklılaştığını incelemek için yapılan analizde, alt ölçeklerden teşhircilik ve üstünlük puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. 18-22 yaş grubu üstünlük puanları, 23-27 yaş grubu üstünlük puanlarından anlamlı düzeyde daha fazla olduğu görülmüştür. Aynı şekilde; 18-22 yaş grubu teşhircilik puanları da 23-27 yaş grubu teşhircilik puanlarından anlamlı düzeyde daha fazla olduğu görülmüştür. Teşhircilik için diğer grup karşılaştırmaları anlamlı düzeyde sonuç vermezken, 28'den büyük yaş grubu üstünlük puanları, 23-27 yaş grubu üstünlük grubu puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Atanur (2014) çalışmasında öğrencilerinin empatik ve narsistik eğilimlerinin yaşa bağlı olarak farklılık göstermediği sonucunu elde etmiştir. Bu da yapılan araştırmanın sonucu ile örtüşmemektedir.

Çayırlı (2017) yaptığı bir çalışmada ise sosyal medya kullanım özelliklerinin, narsisizm, kişilik yapılanmaları, yaşam doyumu ve depresyon ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna bakıldığında ise 30 yaş ve altı bireyler üzerinde yapılan

çalışmada yaş arttıkça sosyal medya kullanımının azaldığı görülmüştür. Araştırmanın bir başka bulgusuna bakıldığında ise yaş arttıkça dışadönüklük düzeylerinde de azalma görülmüştür. Bu konu da yapılan araştırmaların birçoğunda genç nüfusun yaşlı nüfusa göre daha fazla sosyal medya kullandığı görülmüştür. Yapılan araştırmalar sonucunda ise genç bireylerin sosyal medyaya olan yatkınlığının daha fazla olduğu görülmüştür (Blackwell, Leaman, Tramposch, Osborne ve Liss, 2017). Aynı zaman da Blackwell ve arkadaşlarının (2017) yaptığı bir çalışmada 30 yaş ve altı bireylerin daha fazla sosyal medya kullandıkları ve daha dışadönük oldukları bulgusu ortaya çıkmıştır. Bu da yapılan araştırmanın sonucunda 18-22 yaş grubunun teşhircilik alt boyutunda puanlarının daha yüksek olduğu saptanmış ve kişilerin bu yaşlarda kendilerini daha ön planda tutmak, sosyal medyayı daha çok kullandıkları ve daha dışadönük oldukları ile yapılan diğer araştırma sonuçları ile örtüşmektedir.

Çakmak (2018) ise yaptığı çalışmada, Sosyal Medya Kullanım Ölçeği ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğunu saptamıştır. Buna göre yaş değişkeninin Sosyal Medya Kullanım Ölçeği'nden aldığı puanlara istatistiksel açıdan farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu araştırmaya göre 21 yaş altı katılımcıların sosyal medya kullanım düzeyi puanları en yüksek olarak bulunmuştur.

Yapılan bu araştırmada bulunan sonuca göre paralellik göstermektedir. Yaş grubunun ortalaması düştükçe internet ve sosyal medyayı kullanma oranı artmaktadır. Bu yaşlarda kendini göstermek ve ispat etmek gibi düşüncelerin olmasından dolayı böyle bir sonuca varıldığı söylenebilir. Her yaşın kendine özgü durumları olduğundan özellikle beliren yetişkin grubun yeni bir kimlik arayışında olması ve ergenliğin son aşamasında böyle durumların olabileceği ihtimali düşünülebilir.

*Hipotez:*Facebook ve Instagram kullanan öğrencilerin cinsiyetleri ile narsistik kişilik envanteri alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Çalışmada katılımcılara uygulanan Narsistik Kişilik Ölçeği alt ölçeklerinden elde edilen puanların, yaş gruplarına göre farklılıklarını belirlemek adına, puanların normal dağılım göstermemesi nedeniyle Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda erkeklerin üstünlük ve hak iddia etme puanları kadınların

puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer gruplar arasında ise anlamlı bir fark elde edilmemiştir.

Yapılan çalışmalara bakıldığında; Öy'ün (1995) yapmış olduğu araştırma da kız ve erkek öğrencilerin depresyon seviyelerini araştırmış ve kızların erkeklere oranla daha fazla depresyona girdikleri görülmüştür. Kızların olaylara daha duygusal yaklaştığını düşünecek olursak ve depresyonun duygu durum hali olduğunu da göz önünde bulundurarak bu durumun Öy'ün çalışmasıyla paralel olduğu söylenebilir.

Deniz'in (1997) yaptığı çalışmaya göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla atılganlık seviyelerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuçta yapılan analiz sonucunda erkeklerin daha üstün özellikler sergilediği ve daha atılgan olmaları ile paralellik göstermektedir.

Neff'in (2003) yaptığı araştırmada, kadınların daha öz eleştirisel oldukları ve daha fazla düşünceli oldukları görülmüştür. Bu sonuçtan yola çıkarak erkeklerin daha az öz anlayış seviyeleri olduğu düşünülmektedir.

Barry, Thompson, Lochman, Adler ve Hill,(2007) yaptıkları bir araştırmanın sonucuna bakıldığında; erkeklerin kızlara göre narsisizm düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüş ve narsisizmin reaktif saldırganlık, proaktif saldırganlık ve davranış sorunları ile ilgili olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Bu sonuç ise yapılan araştırmanın sonucuna bakıldığında erkeklerin üstünlük puanının yüksek olması ile paralellik göstermektedir.

Uncu'nun (2008) yaptığı çalışmada elde edilen bulgular yapılan çalışma ile paralellik göstermektedir. "Özdenetim" ve "yardımseverlik" alt boyutlarının kadınlarda anlamlı bir farklılık olmasının sebebi "sosyal kimlik" olduğu düşünülmektedir. Toplumsal cinsiyet rollerinin bu sonuçların oluşmasında etkili olduğu söylenebilir.

Atay (2009) narsizmin cinsiyete göre farklılaşmadığını saptamıştır. Bu çalışma ile farklı sonuçlar elde edilmesinde örneklem gruplarının farklı olması, örneklem sayıları ve katılımcı grubunun soruları yanıtlaması ve çalışmaların yapılma zamanları olabilir.

Atanur (2014) çalışmasında cinsiyet farklılığına göre narsistik eğilimlerini araştırmıştır. Elde edilen bulgulara göre cinsiyetler arasında farklılaşma olduğu ve kadınların erkeklere oranla empatik eğilimlerinin fazla ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre narsistik eğilimlerinin daha yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir.

Tatlılıoğlu (2014) çalışmasında, cinsiyet farklılıklarına göre üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri "dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk" arasında anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, ancak "duygusal dengesizlik/nevrotizm" ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu görülmektedir. Cinsiyetin gerek aile içinde ki gerek toplumda yeri ve görevi göz önüne alındığında bu durumun olası olduğu anlaşılmaktadır.

Toplumsal cinsiyet rollerinin ve bu rollerin algılanışından dolayı sonucun böle çıkması olası bir durum denilebilir. Erkeğin güç kavramını elinde tutmak için bile olsa sömürmeye daha yatkın olduğu söylenebilir. Alanyazın incelendiğinde narsistik kişilik yapılanması cinsiyet ilişkili ve ilişkili olmadığına dair farklı çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmada alanyazına paralel sonuçlar elde edilmiştir. Yapılan birçok çalışmanın sonucunda görüldüğü gibi cinsiyet rollerin ayırımı narsistik yapılanma alt boyutunu da etkilediği söylenebilir.

Hipotez: Facebook ve Instagram kullanan öğrencilerin kulanım sıklıkları ile narsistik kişilik envanteri alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Katılımcıların Facebook kullanım sıklıkları arasında Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri olan otorite, kendine yeterlilik, üstünlük ve teşhircilik puanları anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Otorite puanları, 1-3 saat arası kullananlarda yarım saat kullananlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olarak belirlenmiştir. Ayrıca 3 saatten fazla Facebook kullananların da Otorite puanları, yarım saat kullananlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. 1-3 saat arası Facebook kullananların Kendine Yeterlilik puanları, yarım saat Facebook kullananların Kendine Yeterlilik puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olarak saptanmıştır. 1-3 saat arası Facebook kullananların Üstünlük puanları, yarım saat Facebook kullananların Üstünlük puanlarından yine anlamlı düzeyde daha yüksek olarak saptanmıştır. Bunun yanında, 3 saatten fazla Facebook kullananların Üstünlük puanları, yarım saat Facebook kullananların Üstünlük puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olarak

saptanmıştır. 3 saatten fazla Facebook kullananların Teşhircilik puanları, yarım saat Facebook kullananların Teşhircilik puanlarından yine anlamlı düzeyde daha yüksek olarak saptanmıştır.

Katılımcıların Instagram kullanım sıklıkları arasında Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme alt ölçeklerinin hepsi anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. 3 saatten fazla Instagram kullananların, yarım saat Instagram kullananlara göre otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik ve sömürücülük puanları anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. 3 saatten fazla Instagram kullananların otorite, teşhircilik ve hak iddia etme puanları, yarım saat-1 saat arası Instagram kullananların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. 3 saatten fazla Instagram kullananların Otorite ve Hak İddia Etme puanları da, 1-3 saat arası Instagram kullananların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olarak belirlenmiştir.

Young (1996) yaptığı araştırmalar sonucunda problemli internet kullanıcılarının bir haftada ortalama 38.5 saatini, sağlıklı kullanıcıların ise 4.9 saatini internet başında geçirdiklerini söylemiştir.

Erdur-Baker (2007)'in çalışmasına göre haftalık internet kullanım sıklığı daha fazla olan öğrencilerin daha fazla siber zorbalık yaptığı görülmektedir.

Vural ve Bat (2010), yaptıkları çalışmada; yeni iletişim teknolojileri insanlara, düşüncelerini ve eserlerini paylaşacakları olanaklar yaratan, paylaşım ve tartışmanın esas olduğu bir medya sunmaktadır. Sosyal medya olarak adlandırılan bu sanal ortam, insanları bir araya getirmesi ve aralarındaki iletişimi arttırması açısından önem taşımaktadır. Yapılan araştırmalar insanların, bu sanal gerçeklik içinde gün geçtikçe daha fazla vakit harcadıklarını, bu sanal gerçeklik içinde gerçek yaşam ihtiyaçlarını karşılamaya çalıştıklarını ve yine bu sanal gerçeklik içinde yeni bir dünya kurarak yaşadıklarını göstermektedir. Kimi zaman sanal dünyayla, gerçek dünya arasındaki sınırın belirsizleştiği de gözlenmektedir. Bu durum sanal ortamda arkadaş bulma, buradaki insanlarla sosyal ve siyasi düşünce alışverişinde bulunma; hatta bu sanal gerçeklik içerisinde birileriyle tanışıp evlenme gibi ciddi kararlar alınabilmektedir. Özellikle gençler arasında kullanım hızlı bir derecede artış göstermektedir.

Amaghanı (2015), ergenlerle yaptığı çalışmada sosyal medya sitelerinin kullanım sıklığı ile yalnızlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Buna göre kullanım sıklığı arttıkça yalnızlık düzeyi de artmaktadır.

Gümüş, Şıpkın, Tuna ve Keskin (2015)'nın yapmış olduğu, üniversite öğrencileri üzerindeki problemli internet kullanımı ile şiddet eğilimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarında problemli internet kullanımı ile şiddet eğilimi arasında anlamlı bir korelasyon saptanmıştır.

"Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması" (TÜİK, 2016) verilerine göre; 2016 yılında ilk üç ayda internet kullanan kişiler en çok; sosyal medya, video izleme, gazete ve dergi okuma ile müzik dinleme amacıyla internet kullandıkları bulunmuştur.

Günümüzde insanların sosyal medyayı sosyalleşme alanı olarak görmeleri, gerek yakın çevreden gerek dünyadan daha kolay haber alma isteği, diğer insanların yaptıklarını merak etmesi hem de kendi yaptıklarını başkalarına kısa yolla gösterme isteği nedeniyle Facabook ve Instagram başta olmak üzere bütün sosyal medyayı bunlar için sık sık kullanmaları söz konusudur. Yapılan bu çalışmalara bakıldığında bulunan sonuçlar ile örtüşmektedir. Facebook ve Instagram'ın kullanım sıklığındaki artış narsistik kişilik envanteri alt ölçekleriyle anlamlı düzeyde artış gösterdiği görülmektedir.

Hipotez: Facebook'a ve Instagram'a girmediğimde kendimi kötü hissederim cevapları ile narsistik kişilik envanteri alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Katılımcıların Facebook'a girmediğimde kendimi kötü hissederim cevapları arasında Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarını incelemek için yapılan analizde ise; otorite, üstünlük, teşhircilik ve sömürücülük puanları farklılaşmaktadır. "Sık sık" cevabı veren grubun, Otorite, Üstünlük ve Teşhircilik puanları, "Hiçbir Zaman" cevabı veren grubun puanlarından daha yüksek olarak saptanmıştır. "Her Zaman" cevabı veren grubun Üstünlük puanları da "Hiçbir Zaman" cevabı veren grubun puanlarından daha yüksek olarak belirlenmiştir. "Sık Sık" cevabı veren grubun, Otorite, Teşhircilik

ve Sömürücülük puanları, “Nadiren” cevabı veren grubun puanlarından daha yüksek olarak saptanmıştır.

Katılımcıların Instagram’a girmediğimde kendimi kötü hissederim cevapları arasında Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarını incelemek için yapılan analizde ise; otorite, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. “Sık sık” cevabı veren grubun otorite, teşhircilik ve sömürücülük puanları, “hiçbir zaman” cevabı veren grubun puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olarak saptanmıştır. “her zaman” cevabı veren grubun otorite, üstünlük, teşhircilik ve sömürücülük puanları da, “hiçbir zaman” cevabı veren grubun puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. “Sık sık” cevabı veren grubun Otorite ve Teşhircilik puanları, “nadiren” cevabı veren grubun puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. “her zaman” cevabı veren grubun otorite, üstünlük ve teşhircilik puanları da, “nadiren” cevabı veren grubun puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer gruplar arasında ise anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Koçer (2012) yaptığı araştırmada; internetin hızla hayata girmesi ve gün geçtikçe önemini daha çok hissettiren sosyal medya, özellikle üniversite öğrencileri tarafından yoğun biçimde kullanılan bir mecradır. Bu çalışma, Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin internet ve sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit etmek amacıyla, 1500 kişiye yüz yüze anket yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın amacı internet ve sosyal medya kullanımının öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri itibariyle farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemektir. Araştırma sonuçları incelendiğinde, genel olarak öğrencilerin interneti ve sosyal medyayı sıklıkla kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin fakülte ya da yüksekokulda okuma, yaş ve sınıf dağılımları itibariyle internet ve sosyal medya kullanımı arasında farklılık yokken, cinsiyet ve blog sahibi olma durumu ile farklılıkların olması araştırmanın diğer sonuçları arasında yer almaktadır. Sosyal medya kullanım alışkanlıkları incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun her internete girdiğinde en az bir defa sosyal medya sitelerinden birine bağlandığı, Facebook, Twitter ve YouTube’nin en çok kullanılan sosyal medya siteleri olduğu ve öğrencilerin sosyal medyayı genellikle arkadaşlarıyla iletişim kurmak, bilgi erişimi ve ödev, proje gibi bilgi paylaşımını sağlamak amacıyla kullandığı görülmektedir.

Tektaş'ın (2014) çalışmasında; öğrencilerin 'İnternete bağlandığınızda ilk olarak sosyal ağlarınızı mı kontrol edersiniz?' sorusuna verdikleri cevapları göstermektedir. Öğrencilerin % 24'ü internete her bağlandığında hemen sosyal paylaşım sitelerindeki sayfalarını kontrol etmektedirler. % 63.8'i internete her bağlandığında ara sıra sosyal ağlarını kontrol ederken, % 12.2'si ise nadiren ilk baktıkları sayfaların sosyal paylaşım sitelerindeki sayfaları olduğunu belirtmişlerdir. Kişilerin sosyal ağlara girmedikleri zaman kendilerini kötü hissetmelerinden dolayı internete ulaştıkları an sosyal ağları kontrol etme gereksinimi duydukları düşünülebilir.

Bireylerin sosyalleşme alanı olarak gördükleri Facebook ve Instagram gibi sosyal paylaşım sitelerine erişemedikleri zamanlarda toplumdan ya da çevresinden uzaklaşmış duygusunu hissetmektedirler. Günümüzde birçok haber kaynağının bu siteler içerisinde olmasından dolayı bu sitelere ulaşamadıklarında da kendilerini bihaber olarak hissettiklerinden bir kaygı yaşamaları söz konusudur.

Hipotez: Facebook'a ve Instagram'a çevremde olan biten sosyal olayları kaçırmış hissederim cevapları ile narsistik kişilik envanteri alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Katılımcıların Facebook'a girmediğimde çevremde olan biten sosyal olayları kaçırmış hissederim cevapları arasında Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarını incelemek için yapılan analizde ise; yalnızca otorite puanları farklılaşmaktadır. "Sık sık" cevabı verenlerin otorite puanları, diğer bütün grupların otorite puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların Instagram'a girmediğimde çevremde olan biten sosyal olayları kaçırmış hissederim cevapları arasında Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarını incelemek için yapılan analizde; otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanları farklılaşmaktadır. "Sık sık" cevabı verenlerin, otorite, teşhircilik ve sömürücülük puanları, "hiçbir zaman" cevabı verenlerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. "Her zaman" cevabı verenlerin, otorite, kendine yeterlilik, üstünlük ve teşhircilik puanları da, "hiçbir

zaman" cevabı verenlerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olarak belirlenmiştir. "Her zaman" cevabı verenlerin, otorite, üstünlük, teşhircilik ve hak iddia etme puanları, "nadiren" cevabı verenlerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. "Her zaman" cevabı verenlerin, sömürücülük puanları, "nadiren" cevabı verenlerin puanlarından anlamlı düzeyde düşük olarak belirlenmiştir. "Her zaman" cevabı verenlerin kendine yeterlilik ve üstünlük puanları "sık sık" cevabı verenlerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olarak belirlenmiştir. Diğer farklar ise anlamlı olarak bulunmamıştır.

"Her Zaman" cevabı verenlerin, Sömürücülük puanları, "Nadiren" cevabı verenlerin puanlarından anlamlı düzeyde düşük olarak belirlenmiştir. Bu sonuç litaratürdeki bulgular ile örtüşmemektedir. Sonuçların bir diğerinde ise "hiçbir zaman" cevabı verenlerin hak iddia etme puanları, "nadiren" cevabı verenlerin hak iddia etme puanlarından yüksek olarak bulunmuştur. Bu sonuç herhangi bir litaratür tarafından desteklenmemektedir.

Bulut Serin (2011) yaptığı araştırmada sosyal eksiklikleri olan kişilerin yaşadıkları kaygı ve endişe durumlarından kurtulabilmek için sanal çözümler ürettiği ve problemli internet kullanımına yatkın hale geldikleri sonucuna varılmıştır.

Munene ve Nyaribo (2013) yaptığı araştırmaların sonucunda internetten ve sosyal medyadan geri kalmak ve anlık paylaşımları kaçırmanın kişide eksiklik duygusu uyandırması nedeni ile depresyon düzeyini arttırdığı düşünülmektedir. Çalışma saatleri içerisinde sosyal medyayı kullanmak ve zamanın çoğunu burada harcamak, çalışanlar için düşük verimlilik sağlamakta ve zamanın boşa geçirilmesine katkı sağlayan ve depresyona iten bir faktör olabilir. Bu sonuç yapılan araştırmanın sonucu ile paralellik göstermektedir.

Bireyin toplumdan kopmaması adına haber alma isteğinden dolayı böyle bir davranışta bulunduğu düşünülebilir. Sosyal medyanın haberleşme kaynağı oluşu bir gerçektir. Bu nedenle sosyal medyadan uzaklaşmak ya da sosyal çevreden herhangi bilgiye erişememek habersiz kalma durumunu ve endişesini ortaya koymaktadır. Kişi etrafında olup biteni takip edemediği zamanlarda kendinde eksiklik hissedebilir. Etrafında olup biten olaylardan haberdar olamayan kişi kendisini yalnız ve çevresindekilerden uzak hissedebilir. Bu kişiler aynı zaman da narsistik kişilik özelliklerini de yansıtarak toplumda var olduklarını hissettirebilmektedir.

Hipotez: Facebook ve Instagram kullanım nedenleri ile narsistik kişilik envanteri alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri puanlarının, Facebook kullanım nedenlerine göre karşılaştırılmasında ise iki grup oluşturulmuştur. Birinci grup; "Kendi fotoğraflarımı paylaşırım" maddesini birinci sıraya koyan 91 kişi, ikinci grup ise diğer seçenekleri işaretleyenler olarak belirlenmiştir. Kendi fotoğraflarını paylaşmayı birinci sıraya koyanların otorite, teşhircilik ve hak iddia etme puanları; diğer grubun puanlarından anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Diğer alt ölçekler ise anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri puanlarının, Instagram kullanım nedenlerine göre karşılaştırılmasında ise öncelikle iki grup oluşturulmuştur. Birinci grup; "Kendi fotoğraflarımı paylaşırım" maddesini birinci sıraya koyan 113 kişi, ikinci grup ise diğer seçenekleri işaretleyen 137 kişi olarak belirlenmiştir. Yine aynı şekilde Kendi fotoğraflarını paylaşmayı birinci sıraya koyanların otorite, teşhircilik ve hak iddia etme puanları; diğer grubun puanlarından anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Diğer alt ölçekler ise anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Yaşanılan yüzyılda artık dünyanın evrenselleşmesinden dolayı bu dünyaya en kısa yolla dâhil olmak için sosyal medyayı başta da Facebook ve Instagram'ı kullanmakla mümkün olması nedeniyle bu sosyal ağların sık kullanılmasına sebep olabilmektedir. Sosyal çevresinde kendisini ifade edemeyen birçok kişi bunu sanal yollara başvurarak sağlamaya çalıştıkları söylenebilir. Teşhircilik tarafını ortaya koyarak sosyal medya üzerinden kendi fotoğraflarını paylaşan kişilerin narsistik eğilimlerinin daha fazla olduğu söylenebilir. Saggaf ve Nielsen (2014) tarafından yapılan bir araştırmada; Facebook kullanıcısı olan kadınların daha fazla paylaşım yaptıkları ve bilgiler kısımlarını herkese görünür yapan kişilerin kendilerini daha yalnız hissettikleri sonucu elde edilmiştir.

Stefano, Lackaff ve Rosen (2010) yaptığı bir çalışmada ise toplumda öz-değer ile fotoğraf paylaşım sıklığı arasında pozitif yönde bir sonuç elde edilmiştir. Ayrıca kendinden kaynaklı öz değer ile çevrimiçi olma arasında negatif yönde sonuca ulaşılırken, dış görünüşten kaynaklı öz-değer ile fotoğraf paylaşımıyla pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre, kişi kendini sevme düzeyi düştükçe daha çok çevrimiçi olmakta ve daha az fotoğraf paylaşımı yapmaktadır. Bu kişilerin

daha çok paylaşılan içerikleri takip ettikleri ve bunları değerlendirerek vakit geçirdikleri söylenebilir.

Kişiler zaman zaman kendi kendilerini 'öz çekim- selfie' olarak adlandırılan bir çekim tekniğiyle çekerek fotoğraflarını paylaşmaktadırlar. Bu da kişinin kendi kendini çekip paylaşabileceği bir olanak sağlamaktadır. Kimi uzmanlara göre selfie çekmek hastalığa neden olabilmektedir.

Lasch (2006) göre, narsizmi oluşturan en büyük etkenlerden biri kişinin içinde bulunduğu toplum ve bu toplumu besleyen medya olmaktadır. Kişinin kendisini en kolay yolla gösterdiği şan ve şöhret ortamının merkezi olan medya kişiyi gün geçtikçe narsist yapmaktadır.

Ford'a göre ise üç tip benmerkezcilik vardır. Bunlar; (aktaran; Dökmen,1997)

1) Görsel Benmerkezcilik

2) Bilişsel Benmerkezcilik

3) Duygusal Benmerkezcilik

Günümüzde internet ve sosyal medyanın hızla gelişmesi ve yaygınlaşması ile birlikte kişilerin görsel benmerkezcilik tarafı artmıştır. Kişiler özel hayatları dâhil yaşadıkları her türlü başından geçmiş olayı sosyal medya hesabından paylaşmakta ve kendi kişiliğini bu platformlar da daha rahat bir şekilde öne çıkartabilmektedir. Yapılan araştırmaların çoğu bulunan analiz sonuçlarını desteklemektedir.

4.2. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan bu araştırma Facebook ve Instagram kullanan öğrencilerin sosyodemografik durumları ile narsistik kişilik yapılanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaç edinmiştir. Alanyazında benzer çalışmaların olduğu görülmektedir. Ancak araştırmanın farklı bir örneklem ile yapılmış olması ve sosyal medyanın etkin kullanıldığı bir zamanda üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış olması açısından önemli olduğu söylenebilir.

18-22 yaş grubu üstünlük puanları, 23-27 yaş grubu üstünlük puanlarından anlamlı düzeyde daha fazla olduğu görülmüştür. Aynı şekilde; 18-22 yaş grubu teşhircilik puanları da, 23-27 yaş grubu teşhircilik puanlarından anlamlı düzeyde daha fazla olduğu görülmüştür. Teşhircilik için diğer grup karşılaştırmaları anlamlı düzeyde sonuç vermezken, 28'den büyük yaş grubu üstünlük puanları, 23-27 yaş grubu üstünlük grubu puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu dönem ergenliğin bittiği dönemdir. Ancak yine de ergenlik etkilerinin devam ettiği söylenebilir. Her yaşın kendine özgü durumları olduğundan özellikle yeni bir kimlik arayışında olunca ve ergenliğin son aşamasında böyle durumların olabileceği düşünülebilir. Kişi aynı zamanda olmak istediği kimliği sosyal medya içerisinde çok rahat bir şekilde yaratabilir. Sanal bir ortamda olmak istediği kimliği var etmek gerçek yaşamdan daha kolaydır. Kişi çekingen bir kişiliğe sahip olsa da ya da yeni tanıştığı biriyle iletişime geçmekte güçlük çekiyorsa istediği kimliği sanal bir ortam da kolay bir şekilde var edebilir. Böylece kişi kendisini olduğundan daha üstün hissedebilir. Teşhircilik yönünü daha çok ortaya koyabilir. Bu çalışma faklı yaş grupları ve daha geniş örneklem grubuyla tekrarlanabilir.

Katılımcıların cinsiyetleri arasında narsistik kişilik envanteri alt ölçekleri otorite, kendine yeterlilik, üstünlük, teşhircilik, sömürücülük ve hak iddia etme puanlarının ne ölçüde farklılaştığını incelemek için yapılan analizde, erkeklerin üstünlük ve hak iddia etme puanları kadınların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Erken dönem çocuk eğitiminin önemli olduğunun vurgulanması, iyi bir çocuk eğitimi ileri ki dönemler içinde son derece önemelidir. Ailelerin toplumsal cinsiyet rollerinin etkisinde kalmayarak çocukların temel ihtiyaçları doğrultusunda onları eğitmelidir. Alan çalışması yapacak araştırmaların toplumsal cinsiyet rollerinin ve narsistik kişilik yapılanma düzeyleri arasındaki ilişkileri araştırmaları önerilebilir.

Sonuçlar incelendiğinde Facebook ve Instagram kullanım sıklıkları ile Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri arasında anlamlı farlılıklar görülmüştür. Son zamanlarda genç nüfusun interneti kullanım sıklığının günden güne arttığı söylenebilir. Kişiler sosyal medyayı kullanarak sosyalleşmenin yollarını deniyor olsalar da yapılan birçok araştırmanın sonucuna bakıldığında kendilerini gerçek

hayattan izole etmektedirler. İnternetin hangi amaçlar için kullanıldığı da bir o kadar önemlidir. Bu sebeple üniversite öğrencilerine yönelik sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda seminerler ve sosyal medya kullanım amaçlarına ilişkin farkındalık oluşturabilecek etkinlikler düzenlenebilir.

Katılımcıların Instagram ve Facebook'a girmedikleri zamanlarda çevrelerinde olan biten sosyal olayları kaçırmış hissetmeleri cevapları ile Narsistik Kişilik Envanteri alt ölçekleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuç doğrultusunda yapılacak diğer çalışmalar için sosyal izolasyon tutumları yüksek olan öğrencilerin sosyal medyadan beklentilerinin ne olduğuna yönelik bilgiler elde edilebilir.

Aynı zaman da narsiszm ve özgüven çoğu zaman karıştırılmaktadır. Bununla ilgili üniversite öğrencilerine eğitimler verilerek, narsisizme ile ilgili farkındalığı artırmak amacıyla çalışmalar yapılabilir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinde Facebook ve Instagram kullanımı ile narsistik yapılanma düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. İleride yapılacak olan çalışmalarda Facebook kullanan ve kullanmayanların narsizm düzeylerine yönelik bir çalışma yapılabilir. Çalışma daha geniş bir örneklem grubu ile çalışılabilir. Nitel çalışma yöntemleri kullanılarak tekrardan yapılabilir. Teknolojinin gelişimi ile birlikte kullanılan sosyal medya siteleri hızla yayılmaktadır. Yeni sosyal ağ siteleri oluşturulmakta ya da var olan sitelere yeni güncellemeler getirilmektedir. Bu sosyal ağ siteleri ve geliştirilmiş özelliklerinin takibi yapılarak başka hangi psikopatolojik rahatsızlıklara zemin hazırlayabileceği araştırılabilir.

EKLER

E-1 Bilgilendirilmiş Onam Formu

Değerli katılımcı,

Bu araştırma, Maltepe Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Didem Tepret ve Maltepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Alper ÇUHADAROĞLU danışmanlığında yürütülen bir tez araştırmasıdır. Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinde Facebook ve Instagram kullanımının narsistik yapılanma düzeyleri üzerindeki etkisini incelemektir. Bu ölçek, kişisel bilgi formu ve Narsistik Kişilik ile ilgili sorular içermektedir. Bu ölçeğin doldurulması yaklaşık 10-15 dakika almaktadır. Sizden istenen, ölçeklerde yer alan ifadelere kendinizi göz önünde bulundurarak size en uygun seçeneği işaretlemenizdir.

Araştırma verileri yalnızca bilimsel araştırma için kullanılacak, başka kişi ya da kurumlarla paylaşılmayacaktır. Bu çalışmaya, dolduracağınız ölçeklerle katkı sağlamak istiyorsanız, lütfen aşağıda bulunan "Bu formu okudum ve araştırmaya katılmayı kabul ediyorum" yazısının altını imzalayınız.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

BU FORMU OKUDUM VE ARAŞTIRMAYA KATILMAYI KABUL EDİYORUM ( )

EK:2 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Eğer üniversite öğrenci iseniz aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Cinsiyet. □ Kadın □ Erkek

2. Kaç yaşındasınız……

3. Medeni haliniz. □ Evli □ Bekâr

4. Unutamadığınız ya da sizi derinden etkileyen bir yaşantınız var mı ?

□ Hayır □Evet ise belirtiniz □Psikolojik rahatsızlık □Evdeki geçimsizlik □Vefat

5. Bilinen bir rahatsızlığınız var mı(fiziksel ya da tıbbi)? □ Evet □ Hayır

6. Annenizin eğitim durumu nedir?

□Okur-yazar değil □ Okur -yazar □ İlkokul mezunu □ Ortaokul mezunu

□Lise mezunu □ Üniversite mezunu □ Yüksek lisans ve üzeri

7. Babanızın eğitim durumu nedir?

□Okur-yazar değil □ Okur -yazar □ İlkokul mezunu □ Ortaokul mezunu

□Lise mezunu □ Üniversite mezunu □ Yüksek lisans ve üzeri

8. Faceook'u ne kadar sıklıkta kullanırsınız?

□Nadiren □Bazen □Sık sık □Her zaman

9.Instagram'ı ne kadar sıklıkta kullanırsınız?

□Nadiren □Bazen □Sık sık □Her zaman

10. ne sıklıkla kendi fotoğraflarınızı paylaşırsınız?

□Hiçbir zaman □Nadiren □Sık sık □Her zaman

11. Instagram'da ne sıklıkla kendi fotoğraflarınızı paylaşırsınız?

□Hiçbir zaman □Nadiren □Sık sık □Her zaman

12. Facebook ve Instagram'a çeşitli nedenlerden dolayı giremediğim zamanlar da kendimi kötü hissederim.

□Hiçbir zaman □Nadiren □Sık sık □Her zaman

13.Facebook ve Instagram'a giremediğim zamanlarda sosyal çevremde olup biten olayları kaçırmış gibi hissederim.

□Hiçbir zaman □Nadiren □Sık sık □Her zaman

14.Facebook ve Instagram'da genellikle (öncelik sırasına göre numaralandırınız.1-6)

□Başarılarımı paylaşırım. □Kendi fotoğraflarımı paylaşırım. □Gittiğim yerleri paylaşırım.

□Arkadaşlarım ile fotoğraflarımı paylaşırım. □Aktivitelerimi paylaşırım.

□Başımdan geçen olayları yazarım.

EK-3: NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ

Yönerge: Aşağıdaki her bir tutum çifti içinden, lütfen size en uygun olanı belirtiniz.

1		İnsanlar bana iltifat ettiklerinde bazen utanırım.
		İyi biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes böyle söyler.
2		Kalabalık içinde herkesten biri olmayı tercih ederim.
		İlgi merkezi olmayı severim.
3		Pek çok insandan ne daha iyi ne de daha kötüyüm.
		Özel biri olduğumu düşünüyorum.
4		İnsanlar üzerinde otorite kurmaktan hoşlanırım.
		Emirlere uymaktan rahatsız olmam.
5		İnsanları kolayca manipüle ederim.
		İnsanları manipüle ettiğimi fark ettiğimde rahatsız olurum.
6		Layık olduğum saygıyı elde etme konusunda ısrarcıyımdır.
		Hak ettiğim saygıyı genellikle görürüm.
7		Gösterişten kaçınırım.
		Genellikle fırsatını bulduğumda şov yaparım.
8		Her zaman ne yaptığımı bilirim.
		Bazen yaptığım şeyden emin değilimdir.
9		Bazen iyi hikaye anlatırım.
		Herkes hikayelerimi dinlemekten hoşlanır.
10		İnsanlardan çok şey beklerim.
		Başkaları için bir şeyler yapmaktan hoşlanırım.
11		İlgi merkezi olmaktan hoşlanırım.
		İlgi merkezi olmak beni rahatsız eder.
12		Otorite olmanın benim için pek bir anlamı yoktur.
		İnsanlar daima otoritemi kabul ediyor görünürler.
13		Önemli bir insan olacağım.
		Başarılı olmayı umuyorum.
14		İnsanlar söylediklerimin bazılarına inanır.
		İnsanları istediğim her şeye inandırabilirim.
15		Kendi kendime yeterim.
		Başkalarından öğrenebileceğim çok şey var.
16		Herkes gibi biriyim.
		Sıra dışı biriyim.

KAYNAKÇA

Amaghanı, F. (2016). 10. Ve 11. *Sınıf lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal medyaya ilişkin tutumlarının incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul).

Aksüt, M., Ateş, S., Balaban, S., & Çelikkanat, A. (2012). *İlk Ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Paylaşım Sitelerine İlişkin Tutumları (Facebook Örneği).* Akademik Bilişim' 12 - XIV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri.

Alanka, Ö.,& Cezik, A. (2016). *Dijital Kibir: Sosyal Medyadaki Narsistik Ritüellere İlişkin Bir İnceleme,* TRT Akademi Dergisi, 1(2),s.528-548.

Amichai-Hamburger, & Y., Vinitzky, G. (2010). *"Social Network Use and Personality".* Computers in Human Behavior, 26(6), 1289-1295.

Amichai-Hamburger, Y.,& Ben-Artzi, E. (2000). *The Relationship Between Extraversion And Neuroticism And The Different Uses Of The İnternet*. Computers İn Human Behavior, 16, 441–449.

Amirigargari A. (2013). *Kadına Yönelik Şiddet, Narsizm Ve Saldırganlık Arasındaki İlişki,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Anlı, İ.,& Bahadır, G. (2012*). Kendilik Psikolojisine Göre Narsisistik Ve Sınır Kişilik Bozukluğu. Psikoloji Çalışmaları,* Studies in Psychology, 27 (0), 1-12. http://dergipark.gov.tr/iupcd/issue/9406/117941 Erişim Tarihi: 27 Aralık 2017.

Araz, A. (1998). *Çeşitli değişkenler açısından benlik sunumu*. (Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir).

Arısoy, Ö. (2009). *Internet Addiction And İts Treatment. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,* Current Approaches in Psychiatry, 1(1), 55-67.

Arnett, J. J. (1998). Leaming to stand alone*:* The contemporary American transition to adulthood in cultural and historical context. Human Development, 41, 295-315.

Arnett, J. J. (2000*). Emerging adulthood*: A theory of development from the late teens through the twenties. American Psychologist, 55, 469–480.

Arnett, J. J. (2001). *Conceptions of the transition to adulthood:* Perspectives from adolescence to midlife. Joumal of Adult Development, 8,133-143.

Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood:* The winding road from the late teens through the twenties. New York: Oxford University Press.

Arnett, J. J. (2005). The developmental context of substance use in emerging adulthood. Journal of Drug Issues, 35(2), 235-254.

Asendorpf, J. B. (2000). *Shyness and adaptation to the social world of university.* In W. R. Crozier (Ed.), Shyness: Development, consolidation and change. (pp.103-120). London: Routledge.

Asendorpf, J. B., Denissen, J. J. A. ve van Aken, M. A. G. (2008). *Inhibited and aggressive preschool children at 23 years of age:* Personality and social transitions into adulthood. Developmental Psychology, 44, 997–1011.

Aslanyürek M., Gürdal S., Dursun S., Tunçel E. & Ayan M. (2015). Sosyal Medya Gerçeği ve Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Medya Algısının Değerlendirilmesi, Electronic Journal of Vocational Colleges, Cilt:5 Sayı:6, 1-9.

Atanur A. (2014), *PDR ve Psikoloji Programı Öğrencilerinin Empatik Eğilimleri Ve Narsistik Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin).

Atay, S. (2009). Narsistik kişilik envanteri"nin türkçe'ye standardizasyonu. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-16.

Atay, S. (2010). *Çalışan Narsist*, İstanbul: Namar Yayınları, 33(1).

Avşaroğlu, S. (2007). *Üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme ve stres başa çıkma stillerinin benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi.* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Balcı, Ş.,& Ayhan, B. (2007). Üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ve doyumları üzerine bir saha araştırması. Selçuk İletişim, 5(1), 174-197.

Balta, Ö. Ç. & Horzum, M. B., (2008). Web tabanlı öğretim ortamındaki öğrencilerin internet bağımlığını etkileyen faktörler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 41(1): 187-205.

Balcı, Ş., & Gülnar, B. (2009). Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılarının profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 6(1), 5-22.

Barry, T. D., Thompson, A., Barry, C. T., Lochman, J. E., Adler, K., & Hill, K. (2007). The importance of narcissism in predicting proactive and reactive aggression in moderately to highly aggressive children. Aggressive Behavior, 33, 185-197.

Baymur, F. (1993). *Genel Psikoloji*, İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Bergman, S. M., Fearrington, M. E., Davenport, S. W., & Bergman, J. Z. (2011). Millennials, Narcissism, And Social Networking: What Narcissists Do On Social Networking Sites And Why. Personality and Individual Differences, 50(5), 706-711.

Binbaşıoğlu, H. (2017). Akdeniz'de yer alan ülkelerin ulusal turizm örgütlerinin ınstagram adreslerinin incelenmesi. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 1(5), 13-25.

Blackwell, D., Leaman, C., Tramposch, R., Osborne, C., Liss, M. (2017). Extraversion, neuroticism, attachment style and fear of missing out as predictors of social media use and addiction. Personality and Individual Differences, 116, 69-72.

Bulut Serin, N. (2011). An Examination Of Predictor Variables For Problematic Intrnet Use. The Turkish Online Journal Of Educational Technology, 10 (3), 54-62.

Burger J. M. (1993). *Kişilik*, Çev.: Erguvansarıoğlu, İ. D., İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Caplan, S. E. (2010). Theory and measurement of generalized problematic ınternet use: a two-step approach. *Computers in Human Behavior,* 26(5), 1089-1097.

Cairney, J., Boyle, M., Offord, M.R., & Racine, Y. (2003). Stress, social support and depression in single and married mothers. Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 38, 442-449.

Chickering, A. W. ve Reisser, L. (1993). Education and identity. San Francisco: Jossey-Bass Publishers

Cicioğlu, M., (2014). *Öğrencilerin problemli internet kullanımı ve siber zorbalık davranışlarına ilişkin görüşler*. (Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı. Bolu).

Çağır G. ve Gürgan, U. (2012). The relationship between the levels of high school and university students' problematic use of internet and their perceived wellness and loneliness levels. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 24, 70-85.

Çapraz, Y. C. (2017). *Sosyal ağlar üzerine; arşivlenmeyen/kaybolan veri kullanımı. (*Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo-Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı, İstanbul).

Çayırlı, E.(2017). *Sosyal medya kullanım özelliklerinin kişilik yapılanmaları, yaşam doyumu ve depresyon açısından incelenmesi. (*Yüksek lisans tezi, İstanbul Işık Üniversitesi).

Çetinkaya, A. & Cılızoğlu, G.Y. (2016). Sivil toplum örgütlerinin ınstagram kullanımı, *Asos Journal*, Yıl:4, Sayı: 27, 161-181.

Çildan, C., Ertemiz, M., Tumuçin, H. K., Küçük, E., & Albayrak, D. (2012). Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü. Akademik Bilişim.

Demirci K, Orhan H, Demirdaş A, Akpınar A, & Sert H. (2014). Validity and reliability of the Turkish Version of the Smartphone Addiction Scale in a younger population. Bulletin of Clinical Psychopharmacology; 24(3):226-34.

Deniz M. E. (1997). *Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve kültürel farklara dayalı atılganlıkları üzerinde bir atılganlık eğitimi denemesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya).

Doğaner İ. (1996). Narsistik kişilik bozukluğu, *Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları*, Cilt:1, Sayı:3, 343.

Donelan H. (2016). Social media for professional development and networking opportunities in academia, *Journal of Further and Higher Education*, Sayı: 5 Cilt: 40 706- 729.

Dökmen, Ü. (1997), *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Engin, B. (2011), '*Yeni Medya ve Sosyal Hareketler', Cesur Yeni Medya, e-kitap, der.* Mutlu Binark, Işık B. Fidaner, Ankara, Alternatif Bilişim Derneği Yayınları.

Erbil N., Divan Z. & Önder P. (2006). Ergenlerin Benlik Saygısına Ailelerinin Tutum Ve Davranışlarının Etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 10(10), 7-16.

Erdur Baker, Ö. ve Kavşut, F. (2007). Akran Zorbalığının Yeni Yüzü: Siber Zorbalık. EurasianJournal of EducationalResearch (EJER). 2007(27).

Eröz, S.,& Doğdubay, M. (2012). Turistik ürün tercihinde sosyal medyanın rolü ve etik ilişkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27 (1), 133-157.

Erten, Y. (2008). *Heinz Kohut ve Takipçileri*. İçgörü Psikoterapi Merkezi.

Ertürk, Y. D.,& Ertem E. T. (2016). *Fenomenolojik Bir Kavram Olarak Kendilik Ve Sosyal Ağlarda Kendilik Sunumu İle Narsistik Eğilimler İlişkisi:* İletişim Fakültesi (İÜİF) Öğrencileri Üzerine Bir Ön Çalışma. International Journal of Intermedia, 3(1), 12.

Friborg O, Hjemdal O, Rosenvinge JH & Martinussen M. (2003). *A New Rating Scale For Adult Resilience: What Are The Central Protective Resources Behind Healthy Adjustment?* International Journal of Methods in Psychiatric Research, 12: 65–76.

Goffman, E. (2004). Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu. Barış Cezar (Çev). İstanbul: Metis Yayınları

Gentile, B., Twenge, J. M., Freeman, E. C., & Campbell, W. K. (2012). *The Effect Of Social Networking Websites On Positive Self-Views: An experimental investigation. Computers in Human Behavior*, *28*(5), 1929-1933.

Goldberg, I. (1996). *Internet Addiction Disorder*. Retrieved November, 24, 2004.

Gonzales, L., & Vodicka, D. (2010). *Top Ten İnternet Resources For Educators.* Leadership, 39(3), 8-37.

Gökçearslan, Ş.,& Günbatar, M. S. (2012). *Ortaöğrenim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı.* Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 2(2), 10-24.

Gönül, S. (2002). *Patolojik İnternet Kullanımı (İnternetin Kötüye Kullanımı),* Yeni Symposium, 40 (3), 105–110.

Güleç, C. & Köroğlu, E. (1998). *Psikiyatri Temel Kitabı*, Hekimler Yayın Birliği, Cilt:2, Ankara.

Gümüş, A.,Şıpkın, S., Tuna, A. ve Keskin G. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Problemli İnternet Kullanımı, Şiddet Eğilimi Ve Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişki, TAF PrevMedBull, 2015, Cilt: 14, Sayı: 6, 460-467.

Hepper, E.G., Hart, C.M. & Sedikides, C. (2014). *Moving Narcissus: Can Narcissists Be Empathic?,* Personality And Social Psychology Bulletin, Vol. 40(9), 1079– 1091.

Hood, B. (2012). *Benlik Yanılsaması*: Sosyal Beyin, Kimliği Nasıl Oluşturur?,Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Hu, Y., Manikonda, L., & Kambhampati, S. (2014). *What We Instagram: A First Analysis of Instagram Photo Content and User Types*. In Icwsm.

Hughes, D. J., Rowe, M., Batey, M., & Lee, A. (2012). *A Tale Of Two Sites: Twitter Vs. Facebook And The Personality Predictors Of Social Media Usage.*Computers İn Human Behavior, 28(2), 561-569.

İşman, A.,& Albayrak, E. (2014*). Sosyal ağlardan facebook'un eğitime yönelik etkililiği. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4(1).

Jang K, Park N, Song H (2016). *Social Comparison on Facebook: Its Antecedents and Psychological Outcomes*, Computers in Human Behavior, 147-154.

Karaaziz, M. & Atak, İ. (2013). *Narsizm Ve Narsizmle İlgili Araştırmalar Üzerine Bir Gözden Geçirme.* Nesne, 1 (2), 44-59.

Karakoç, E.,& Taydaş, O. (2013). Bir serbest zaman etkinliği olarak üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile yalnızlık arasındaki ilişki: cumhuriyet üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,* 7(4), 33-45.

Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayınları, Ankara.

Kemp, S. (2016). Digital in 2016: We are social's compendium of global digital, social, and mobile data, trends, and statistics. *We are social*.

Kırcaburun K. (2017). *Üniversite öğrencilerinde ınstagram bağımlılığı, kişilik özellikleri ve kendini sevme arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Sakarya).

Koçer, M. (2012) Erciyes Üniversitesi Öğrencilerinin İnternet ve Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları."*Akdeniz Iletisim* ,18:70-85.

Koşan, Y. (2015). *Üniversite öğrencilerinin facebook kullanımının narsizm ve saldırganlık düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Van).

Köknel, Ö. (2005). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*.(17. Baskı). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Krıstın D. Neff (2003). *Self-Compassion An Alternative Conceptualization of a Healthy Attitude to ward Oneself.* Self and Identity, 2 (2), 85-102.

Kural, S., Türkmen M., & Dilek A. N. (2016). *Bartın Üniversitesi Besyö Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımının Alışkanlıkları İle Kişilik Özellikleri İlişkinin Araştırılması.* International Journal Of Science Culture And Sport (Intjscs), 4:(SI 3): 870-881.

Kuzgun, Y. (1972). Kendini Gerçekleştirme. *Araştırma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, 10(1), 162-178.

Küçükarslan, M. (2011*). Mersin üniversitesi öğrencilerinin romantik ilişkilere yönelik inançlarının cinsiyet, sınıf ve romantik ilişki yaşama durumu değişkenlerine göre incelenmesi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin).

Lasch, C. (2006). *Narsizm Kültürü*, (Çev., Öztürk, S. ve Yolsal, Ü.H.), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınevi. 92.

Lelord, F. & Andre, C. (2009). *Zor Kişiliklerle Yaşamak*, (Çev. Rıfat Madenci), İletişim Yayınları, İstanbul.

Lubit, R. (2014). *The Long-Term Organizational Impact Of Destructively Narcissistic Managers,* The Academy Of Management Executive (1993-2005), Vol. 16, No. 1.

Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego identity status. Journal of Personality and Social Psychology, 5, 551–558

Masterson, J. F. (2014). *The Narcissistic And Borderline Disorders, An İntegrated Developmental Approach*, Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.

Miller, J. D. & Campbell, W. K. (2008). *Comparing Clinical And Social-Personality Conceptualizations Of Narcissism.* Journal of Personality, 76, 449-476.

Morf, C. C. & Rhodewalt, F. (2001). *Expanding The Dynamic Self-Regulatory Processing Model Of Narcissism: Research Directions For The Future*. Psychological Inquiry, 12, 243- 251.

Munene, A.G., Nyarıbo, Y.M. (2013). Effect of Social Media Pertication in the Workplace on Employee Productivity, International Journal of Advances in Management and Economics 2(2): 141-150.

Orhan, F.,& Akkoyunlu, B. (2003). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (böte) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 2(3), 86-93.

Ozan, E., Kırkpınar, İ., Aydın, N., Fidan, T., & Oral, M. (2008). *Narsistik Kişilik Bozukluğu: Gelişim Süreçleri ve Yaşamı.* Sahibi/Owner, 25.

Öy B. (1995), Çocuk ve ergenlerde depresyon epidemiyolojisi ve risk etkenleri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi.* 2 (1), 40-42.

Özaşçılar, M. (2009). *Cep telefonu kullanımının sosyolojik boyutu: bireysel güvenlik ve günlük hayattaki yeri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 19-20).

Özata F. Z. (2013). *Sosyal Medya Platformları, Mesude Canan Öztürk (ed), Dijital İletişim ve Yeni Medya*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları no: 1911, 76-99.

Özdemir, Z. (2015). *Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı.* Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2(1), 112-131.

Özel, İ. (2014). *Dindarlarda Narsizm,* Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:7,Sayı:32, 310-327.

Özgüven, İ. E. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(7).

Öztürk O. (2002), Ruh Sağlığı ve Bozuklukları, Feryal Matbaası, 9.Baskı, Ankara.

Pincus, A. L. (2011). *Some Comments On Nomology, Diagnostic Process, and Narcissistic Personality Disorder In The DSM5 Proposal For Personality and Personality Disorders*. Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment, 2, 41-53.

PorcerelliJ H, & Sandler BA. (1995). *Narcissism and Empathy in Steroid Users.* Am J Psychiatry , 152 (11): 1672-1674.

Rataj, D. M. (2003), *Changes in Pathological Narcissism from Middle to Older Adulthoo.*,(Northwestern University, Clinical Psychology, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Northwestern).

Rozenblatt, S. (2002), *In defence of self: the relationship of self-esteem and narcissism to agressive behavior*. (Long Island University, Psychology, Yayınlanmamış Doktora Tezi, USA).

Ryan, T.,& Xenos, S. (2011*). Who uses Facebook? An investigation into the relationship between the Big Five, Shyness, Narcissism, Loneliness, And Facebook Usage*, Computers İn Human Behavior, 27(5), 1658-1664.

Saggaf, Y., Nielsen S. (2014). Self-disclosure on Facebook among female users and its relationship to feelings of loneliness, Computers in Human Behavior, 36, 460-468.

Sakarya, D.,& Güneş C.(2013). "Van depremi sonrasında travma sonrası stres bozukluğu belirtilerinin psikolojik dayanıklılık ile ilişkisi." *Kriz Dergisi*, 21, 1-2.

Shapira, N.A., Lessig, M.C., Goldsmith, T.D., Szabo, S.T., Lazoritz, M., Gold, M.S., Stein, D.J. (2003). *Problematic Internet Use: Proposed Classification and Diagnostic Criteria.* Depression and Anxiety, 17: 207-216.

Skodol, A. E., Bender, D. S. & Morey, L. C. (2014). *Narcissistic Personality Disorder in DSM–V.* Personality Disorders: Theory, Research and Treatment, 5(4), 422-427.

Sosyal Medya Narsizmi Besliyor: Erişim Tarihi: 05.02.2015 http://www.epsikiyatri.com/50005-50005.

Soysal, M. N. (2016). *Facebook bağımlılığı ve psikolojik dayanıklılık. (* İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul).

Statista. (2017). *Most Famous Social Network Sites Worldwide as of January 2017,* Ranked by Number of Active Users.

https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-rankedby-number-of-users/ adresinden 19.01.2018 tarihinde alınmıştır.

Stefanone, M. A., Lackaff, D., & Rosen, D. (2011). Contingencies of Self-Worth and Social-Networking-Site Behavior. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 14(1-2), 41-49.

Süler M. (2016). *Akıllı Telefon Bağımlılığının Öznel Mutluluk Düzeyine Etkisinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.* (Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı, Sakarya).

Swickert RJ, Hittner JB, & Harris JL. (2002). *Relationship Among İnternet Use, Personality And Social Support.* Comput Human Behav; 18 437-451.

Şahan, H. G. (2013). *Lokasyon bazlı sosyal ağlar aracılığıyla selektif benlik sunumu, medya ve iletişim sistemleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul).

Şimşek Ş. & Gençoğlan S. (2014). *Cinsel İstismar Mağdurlarında İstismar Süresi Ve Sıklığı İle Travma Belirtileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Dicle Medical Journal/Dicle Tip Dergisi 41.1.

Tandoc Jr, E. C., Ferruci, P., & Duffy, M. (2015). *Facebook Use, Envy, And Depression Among College Students: Is Facebooking Depressing?* Computers in Human Behavior, 43, 139-146.

Tatlılıoğlu, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin beş faktör kişilik kuramı'na göre kişilik özellikleri alt boyutlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 7 (17), 939-971.

Tektaş, N. (2014). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanımlarına yönelik bir araştırma. *Tarih Okulu Dergisi,* 7(17), 851-870.

Turan, S. (2008). *İnternet ağında çocuğum*. İzmir: Gül Yurdu Yayınları.

TÜRK DİL KURUMU, (2009) Büyük Türkçe Sözlük, www.tdk.gov.tr Erişim Tarihi: 18.01.2018.

Uncu, Ü. (2008), *Öğretmen Ve Eğitim Yöneticilerinin Değer Yönelimlerinin Çok Boyutlu Olarak İncelenmesi (İstanbul İli Örneği).(* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul).

Uzun A. E. (2016). *Farklı liselere devam eden ergenlerin facebook bağlanma stratejileri ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkin incelenmesi*. (İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul).

Viejo A & Sanchez D (2016). Enforcing Transparent Access to Private Content in Social Networks by Means of Automatic Sanitization, Expert Systems With Applications, 148- 160.

Vural, Z., & Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. Journal of Yasar University, 5(20).

Wardetzki, B. (2010). *Dişi Narsizm\Uçlarda Yaşayanlar Kabul Görmeye Olan Açlık* (F. S. Öztürk ve M. Öğünmez, Çev.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Washburn, J. J., McMahon, S. D., King, C. A., Reinecke, M. A. & Silver, C. (2004). *Narcissistic Features İn Young Adolescents: Relations To Aggression And İnternalizing Symptoms.* Journal Of Youth And Adolescence, 33(3), 247-260.

Wehrli, S. (2008). *Personality On Social Network Sites: An Application Of The Five Factor Model.* Zurich: ETH Sociology (Working Paper No. 7).

Whitbourne, S.K. (2012). The healthy side of narcissism, https://www.psychologytoday.com/blog/fulfillment-any age/201201/the-healthy-sidenarcissism. Erişim Tarihi: 18.01.2018

Yelpaze, İ. & Ceyhan, E. (2015). Facebook kullanıcılarının kişilik özellikleri ile facebook kullanım örüntülerinin ilişkisi: bir gözden geçirme çalışması. Anadolu Journal of Educational Sciences International, 5(2), 24-53.

Yıldırım, E. (2014). Sosyal Medya Psikolojisi Ve Dijital Yerliler. *Sağlık Düşüncesi Ve Tıp Kültürü Dergisi*, 31, 80-83.

Young, K. S., (1996). "*Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder*", CyberPsychology and Behavior, 1(3): 237-244.

Young K. S. (1998) *Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder*, CyberPsychology & Behavior, 1 (3), 237-244.

Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. (2003). *Schema Therapy: A practitioner's guide.* New York (NY): Guilford Publications.

Yücelten E. (2016). *Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığının bağlanma stilleri ile ilişkisinin incelenmesi.* (Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul).